

SAVONLINNAN SEURAKUNNAN VAPAAEHTOISTYÖN KEHITTÄMINEN

Marja Hyvönen, Elina Mykkänen

Opinnäytetyö, kevät 2016

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Pieksämäki

Sosiaalialan koulutusohjelma

Sosionomi (AMK) + Diakonian
virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Hyvönen Marja & Mykkänen Elina. Vapaaehtoistyön kehittäminen Savonlinnan seurakunnassa. Pieksämäki, kevät 2016. 58 s, 3 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Sosiaalialan koulutusohjelma, sosionomi (AMK)-diakoni.

Opinnäytetyömme oli työelämälähtöinen kvalitatiivinen tutkimus Savonlinnan seurakunnan vapaaehtoistyöstä. Savonlinnan seurakunnan työyhteisössä oli keskustelua, että tällaisen tutkimuksen teettäminen olisi hyödyllinen tehdä, jotta he saisivat selville miten vapaaehtoistyötä tulisi kehittää. Tutkimuksemme tavoitteena oli saada vapaaehtoistyön kehittämisen mahdollisuus selville Savonlinnan seurakunnassa.

Aineistona käytimme Savonlinnan seurakunnan työntekijöille teettämän kyselyn vastauksia. Kirjallisuutta olemme etsineet opinnäytetyömme avainsanoihin kohdistuvaa kirjallisuutta. Teetimme aiheesta kvalitatiivisen tutkimuksen. Halusimme tehdä kyselyn avoimilla kysymyksillä. Mietimme kysymykset sen pohjalta mitä halusimme tietää ja tämän jälkeen lähetimme kyselyn vastaajille Webropolin kautta.

Savonlinnan seurakunnan työntekijät arvostavat suuresti vapaaehtoisten panostusta. Vapaaehtoiset ovat iso voimavara seurakunnassa ja ilman heitä seurakunnan toimintaa ei voi tehdä niin suurella kapasiteetilla. Savonlinnan seurakunnan tulisi keskittyä yhteen vapaaehtoispalveluun ja kehittää siitä kaikkia osapuolia palveleva yhteneväinen toiminta. Tutkimuksessamme nousi esille työntekijöiden erilaisia ideoita siitä miten vapaaehtoisia voisi hyödyntää eri työaloilla erilaisissa tehtävissä. Tutkimuksessa nousi esille myös tarve tehtävän vapaaehtoistyön kartoituksesta ja vapaaehtoisten kouluttamisesta.

Tutkimuksemme vastauksia analysoidessamme tulimme siihen tulokseen, että moni vastaajista pitää vapaaehtoistyötä erittäin tärkeänä ja toimivana, mutta kokevat myös sen kehittämiseksi suuren tarpeen, jotta se toimisi jatkossa entistä paremmin.

Avainsanat: Vapaaehtoistyö, Osallisuus, Yhteisöllisyys, Suurella sydämellä – verkkopalvelu

ABSTRACT

Hyvönen Marja & Mykkänen Elina. The development of voluntary work in the church of Savonlinna. Pieksämäki, spring of 2016, 58p, 3 appendix

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services. Option in Diaconal Social Work.

Our thesis was a qualitative work-oriented research of the Savonlinna church volunteer work. Church's work community had discussed that this kind of research would be useful, so they could find out how to improve their voluntary work. Our goal in our research was to find possibilities to improve the voluntary work.

Our research material was the result of survey made by the church for their employees. The literature we used was found using keywords from our thesis. Qualitative research was made on the subject. We wanted to do the survey with open questions. We based our questions on what we needed to know and sent survey to employees through the Webropol.

Savonlinna church employees greatly appreciate the efforts of voluntary workers. Volunteers are a big asset to the church and church could not do their work at such a capacity without them. Church should focus on one voluntary service and develop it into uniform service that could serve all parties. Different ideas how volunteers should be made use of in different work areas and jobs rose in our research. The need to map the voluntary work and train the volunteers was one point of our research.

When analyzing answers to our survey, the conclusion was that while many respondents think that voluntary work is very important and utilitarian, they still think that it should be developed further to make it work even better.

Keywords: Voluntary work, implication, community, Suurella sydämellä -webservice

Sisältö	
TIIVISTELMÄ	2
ABSTRACT	3
1 JOHDANTO	6
2. VAPAAEHTOISTYÖ	8
2.2 Vapaaehtoistyön periaatteet	9
2.3 Vapaaehtoistyön kehitys ja muutos	11
2.4 Yhteisö taloudellinen vapaaehtoistyö	13
3 VAPAAEHTOISTYÖ SEURAKUNNASSA	13
3.1 Seurakuntalaisen ja vapaaehtoisuuden merkitys kirkossa	13
3.2 Kirkon vapaaehtoistyön historia	14
3.3 Kirkon strategian linjaus vapaaehtoisuudesta	15
3.4 Vapaaehtoistyön tarve seurakunnissa	16
3.5 Työntekijän ja vapaaehtoisen välinen suhde	17
3.6 Yhteisöllisyys ja osallisuus seurakunnassa	18
3.7 Kirkko verkossa	19
3.8 Vapaaehtoistyö Savonlinnan seurakunnassa	22
4 SAVONLINNAN SEURAKUNTA	24
4.1 Enonkosken kappeliseurakunta	25
4.2 Kerimäen kappeliseurakunta	26
4.3 Punkaharjun kappeliseurakunta	27
4.4 Savonrannan kirkkopiiri	27
4.5 Savonlinnan seurakunta nyt	28
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	29
5.1 Tutkimuksen tarkoitus ja tavoite	29
5.2 Kvalitatiivinen tutkimus	30
5.3 Vapaaehtoistyön tutkimus Savonlinnan seurakunnassa	32
6 TULOKSET	33
6.1 Vapaaehtoistyön merkitys Savonlinnan seurakunnan työntekijöille	35
6.2 Vapaaehtoistyön hyödyntäminen erilaisissa työtehtävissä	36
6.3 Vapaaehtoistyön arvostus Savonlinnan seurakunnassa	40
6.4 Vapaaehtoisten hyödyntäminen Suurella sydämellä –verkkopalvelussa	41
6.5 Vapaaehtoistyön kehittäminen Savonlinnan seurakunnassa	41
7 POHDINTA	44

7.1 Vastausprosentin vähäisyys	44
7.2 Vastauksien pohtiminen	45
7.3 Tutkimuksen haasteet.....	47
7.4 Tulevaisuuden kehittämisideat.....	49
LÄHDELUETTELO	51
LIITEET	55
LIITE 1.....	55
LIITE 2.....	56
LIITE 3.....	57

1 JOHDANTO

Olet seurakunnassa vapaaehtoisena. Virassa oleva työntekijä tulee ja koskettaa sinua olkapäähän, todeten kuinka suurella sydämellä teet arvokasta työtäsi seurakunnassa. Mikä tärkeä rooli ja merkitys tänä päivänä seurakunnissa on vapaaehtoisilla. Ihminen joka tekee vapaaehtoistyötä omista lähtökohdista sekä omasta halusta auttaa lähimmäistä.

Vapaaehtoistyön merkitys seurakunnan työssä on mielestämme merkittävä ja kiinnostava aihe ja olemme molemmat tehneet itsekin vapaaehtoistyötä useissa erilaisissa tehtävissä seurakunnan sisällä. Opinnäytetyössämme paneudumme vapaaehtoistoimintaan ja siihen miten sitä toteutetaan Savonlinnan seurakunnassa. Tuomme vapaaehtoistoimintaa esille työntekijöiden näkökulmasta ja heidän näkemyksensä siihen miten vapaaehtoistoimintaa voisi Savonlinnan seurakunnassa kehittää, sillä useat tutkimukset käsittelevät aihetta lähinnä vapaaehtoisten näkökulmasta unohtaen vapaaehtoistyön edellytysten luojat, eli työntekijät. Avaamme keskeisiä käsitteitä kuten vapaaehtoistyö, vapaaehtoistyön historia, vapaaehtoistyön kehityssuunta ja mitä se on tänä päivänä. Työssämme tuomme esille miten kirkko toimii tänä päivänä verkossa sekä minkälainen merkitys vapaaehtoistyöllä on seurakunnan työntekijöille heidän työssään. Käsittelemme myös erilaisia seurakunnan toimintoja, joissa vapaaehtoisia voidaan hyödyntää erilaisin tavoin.

Tutkimuksessamme suurimmaksi kehittämistehtäväksi nousi, että Savonlinnan seurakunnan tulisi keskittyä yhteen palveluun, johon vapaaehtoistyössä keskitytään. Palvelu kuten Suurella sydämellä -verkkopalvelu johon kuuluu vapaaehtoiset sekä heille tarjolla olevat vapaaehtoistehtävät. Toisena kehittämistehtävänä nousi vapaaehtoisten kouluttaminen sekä palkitseminen jollain tavalla.

Opinnäytetyömme keskeisimpiä käsitteitä ovat: Seurakunta, vapaaehtoistyö, Suurella sydämellä -verkkopalvelu, yhteistyö ja osallisuus.

2. VAPAAEHTOISTYÖ

Vapaaehtoistyö on tänä päivänä iso osa järjestöjen ja seurakunnan toimintaa. Vapaaehtoistyöllä ei korvata ammattilaista, mutta sillä toteutetaan paljon toimintaa, jota ei muuten pystyittäisi toteuttamaan mm. resurssien puitteissa. Nylundin ja Yeungin (2005) kertovat julkaisussaan, että vapaaehtoistyötä tehdään aina jossakin määrin, vaikka me ihmiset emme sitä välttämättä itse tiedosta. Se voi olla lähipiirissä olevan ihmisen auttamista tai naapurin auttamista. Kontekstina voi olla myös isompi yhteisö tai tapahtuma jossa apua tarjotaan. (Nylund, Yeung 2005).

2.1 Vapaaehtoistyö käsitteenä

Vapaaehtoistyö sanana viittaa kansalaisyhteiskuntaan, joka liberaalissa länsimaisessa yhteiskunnassa on osa yhteiskuntaa erilaisine toimijoineen. Yhteiskuntaan kuuluu julkinen sektori, kuten valtio ja kunnat. Vastapainona näille on taloudellinen sektori johon kuuluvat markkinat ja niiden toimijoina yritykset. Kansalaisyhteiskunta josta käytetään myös nimitystä kolmas sektori, on näiden molempien vastakohta. Se onkin kansalaisista itsestään lähtöisin olevaa toimintaa. Jos asiaa tarkastellaan historiallisesti, on kansalaisyhteiskunta synnyttänyt virallisen poliittisen organisaation edustuksellisine demokratioineen. Kansalaisyhteiskunnallinen toiminta voikin olla kulttuurista, sosiaalista, taloudellista tai poliittista toimintaa. Melko usein nämä ulottuvuudet menevät käytännössä päällekkäin. (Helosvuori, Koskenvisa, Niemelä, Veikkola 2002, 446).

Kaikissa maissa ja kaikissa yhteiskunnissa on aina ollut ja tulee aina olemaan vapaaehtoistoimintaa. Kautta aikojen ovat ihmiset tukeneet ja auttaneet naapureita, muita kanssaihmiä ja muualla maailmassa asuvia lähimmäisiään. Jakaminen ja toisesta välittäminen on ollut kautta aikojen olennainen osa ihmisten käyttäytymistä. Erilaiset yhteisöt ovat kantaneet huolta heikoista jäsenistään. Vapaaehtoistoiminta ei todellakaan ole menneen ajan nostalginen muinaisjäänne, vaan erittäin tärkeä toiminto tämän päivän yhteiskunnassa. Tänä päivänä maailma muuttuu kovaa vauhtia, globalisaation myötä ihmiset joutuvat kohtaamaan erilaisia haasteita näin ollen vapaaehtoistyön ja

vapaaehtoistoiminnan merkitys lisääntyy. Jakaminen ja välittäminen on välttämättömyys, ei pelkästään vain hyväntekeväisyyttä. Vapaaehtoistoiminta on useasti kulttuurisidonnaista. Sen muodot ja painotukset vaihtelevat kulttuurien erilaisissa historian vaiheissa. Vapaaehtoistoiminta on pakottamaton ja palkaton toiminta, jota vapaaehtoiset tekevät toisten tai yhteisöjen eduksi. (Niemelä, dufva, 2003, 40-41).

Käsitteenä vapaaehtoistoiminta herättää monenlaisia mielikuvia. Vapaaehtoistyötä ja kansalaistoimintaa käytetään sen synonyymeina. Vapaaehtoistoimintaan helposti liitetään sanoja: hyväntekeväisyys, auttaminen, hyödyllinen toiminta, ilmainen apu, hyvä asia, tärkeä, palkattomuus. Vapaaehtoisuudella tarkoitetaan, että vapaaehtoistoimintaa ei voi säädellä ylhäältä käsin tai käskyttämällä, vaikka sille on asetettu joitakin edellytyksiä ja normeja. Vapaaehtoistoiminnassa tärkeänä periaatteena on pidetty palkattomuutta, tämä mm. siitä syystä, että tietynlaisilta rajankäynneiltä ammatillisen työn kanssa vältyttäisiin. (Niemelä, dufva, 2003, 42-43).

Yhteistyö on käsitteenä ja ilmiönä melko haastava ja monella eri tavalla ymmärrettävä. Yhteistyöllä voidaan tarkoittaa materiaalin tai tiedon jakamista, yhteisten tavoitteiden toteuttamista, konfliktin- tai ongelmanratkaisutapaa, yhdessä työskentelyä tai vuorovaikutusta joka on jatkunut pidempään. Yhteistyön lähtökohtana voi olla monenlaiset asiat. Yhteistyötä voidaan tehdä tilanteissa, joissa tavoitteeseen voitaisiin päästä myös yksin. (Aira, 2012)

2.2 Vapaaehtoistyön periaatteet

Vapaaehtoistyötä ohjaa osittain samantapaiset eettiset säännöt ja periaatteet kuin ammatillista toimintaa, mutta sen lähtökohdat ovat erilaisia. Vapaaehtoistyö ei ole ammattityötä vaan täydentää sitä. Vapaaehtoistoiminta on vastavuoroista ihmisten välistä toimintaa, jossa kaikki osapuolet saavat iloa. Vapaaehtoistyöntekijän ja autettavan suhde koskettaa molempia osapuolia ja rikastuttaa heidän elämäänsä. Tuen antajan ja saajan roolit voivat vaihdella. (Helosvuori, Koskenvesa, Niemelä, Veikkola 2002, 457-458).

Vapaaehtoistoiminnassa kaikki osapuolet kohtaavat tasa-arvoisina ihmisinä heidän erilaisuudestaan huolimatta. Tukea antavalla ei ole valtaa toiseen ihmiseen eikä myöskään hänen elämäänsä nähden. Jokaisella ihmisellä on oikeus tehdä itse omaan elämäänsä liittyviä valintoja. Vapaaehtoistointaan jokainen tulee mukaan omasta halustaan ja voi valita itselleen sopivimman vapaaehtoistoiminnan muodon. Jokainen vapaaehtoinen saa itse määritellä minkä verran aikaansa vapaaehtoistyöhön käyttää. Vapaaehtoisella on oikeus kieltäytyä tehtävistä, jotka eivät hänelle sovi tai hänen voimavarat eivät riitä. (Helosvuori, Koskenvesa, Niemelä, Veikkola 2002, 458).

Vapaaehtoistoinnasta ei makseta palkkaa. Palkaksi vapaaehtoinen voi saada rikastuttavat kokemukset ja hyvän mielen. Vapaaehtoiselle koulutus ja tuki ovat yleensä maksuttomia erilaisissa järjestöissä ja osa järjestöistä maksaa matkakuluja. Vapaaehtoisapua annetaan tavallisen ihmisen taidoin ja tiedoin. Vapaaehtoisen koulutus ja tuki eivät tee vapaaehtoisesta ammattilaista, vaan vapaaehtoinen toimii maallikkona. Vapaaehtoistointa perustuu vapaaehtoisen omaan elämän taitoihin ja elämäkokemuksiin. Vapaaehtoisen ei tarvitse tehdä autettavan puolesta ratkaisuja vaan antaa tukea löytämään ne itse ja jaksamaan omassa tilanteessaan. Tärkeää on myös, että vapaaehtoinen rohkaisee siirtymään ammattiauttajan piiriin, jos vapaaehtoistuki ei riitä. (Helosvuori, Koskenvesa, Niemelä, Veikkola 2002, 458-459).

Vapaaehtoinen tekee lupaamansa asiat ja tehtävät ajallaan. Vapaaehtoisen on tärkeä arvioida omat käytettävissä olevat voimavaransa, ettei hän lupaa liikaa näin hän säilyttää luotettavuutensa. Vapaaehtoinen pitää saamansa tiedot ominaan ja käsittelee niitä luottamuksellisesti, niin kuin hyvässä ihmissuhteessa ylipäätään toimitaan. Tietoa yhteistyökumppaneille voi antaa vain tukea saavan luvalla. Vapaaehtoinen toimii aina puolueettomasti, kunnioittaen toisen ihmisen erilaisuutta ja oikeutta omiin mielipiteisiin. Hän myös tukee ihmistä ratkaisemaan omia pulmia hänelle parhaalla tavalla. Jokaisella ihmisellä on oikeus määritellä omaa elämäänsä. Jokaisen kansalaisen perusoikeuksia on itsenäisyys. Vapaaehtoistoiminnassa annetaan tukea sitä tarvitsevan ehdoilla. Jokaisella ihmisellä on kuitenkin viime kädessä oikeus tehdä omaa elämäänsä koskevat valinnat ja päätökset. (Helosvuori, Koskenvesa, Niemelä, Veikkola 2002, 459).

Keskinäinen vuorovaikutus ihmisten kesken on välillä kuormittavaa ja hankalaa. Vapaaehtoistoiminnassa voi myöskin syntyä erilaisia pulmia ja jännitteitä. Onkin tärkeää, että vapaaehtoistyöstä vastaava organisaatio tukee sekä kouluttaa toimintansa piirissä olevia vapaaehtoisia. Vapaaehtoista ei saa jättää yksin ja hänellä on oltava mahdollisuus saada tukea. Vapaaehtoistyössä on välillä hyvinkin hankalia ja kuormittavia asioita, joita on tärkeä päästä jakamaan esimerkiksi vapaaehtoisille järjestettävässä yhteisessä ohjauksessa. (Helosvuori, Koskenvesa, Niemelä, Veikkola 2002, 459-460).

Vapaaehtoistoiminta perustuu sekä jokaisen ihmisen itsemääräämisoikeuden kunnioittamiseen että turvallisuuden edistämiseen. Vapaaehtoiset ovat aina ammattihenkilöstön yhteistyökumppaneita ja osaavat auttaa ja ohjata tukea tarvitsevia ihmisiä heidän luokseen. Vapaaehtoisella on tavallisen ihmisen vastuu tukea tarvitsevasta lähimmäisestään. Hän toimii tehtävässään parhaan taitonsa ja kykyjensä mukaan. Vastuu vapaaehtoisen toiminnasta on myöskin toiminnasta vastaavalla organisaatiolla. Erilaisilla järjestöillä on vapaaehtoistoimintaa varten myöskin vakuutuksia. (Helosvuori, Koskenvesa, Niemelä, Veikkola 2002, 460).

2.3 Vapaaehtoistyön kehitys ja muutos

Vapaaehtoistoiminta on dynaaminen ja jännittävä yhteiskunnan sara, joka seuraa yhteiskunnallisia murroksia ja trendejä saaden niitä myös itse aikaan. Vapaaehtoistoiminnassa kohtaa yksilön perinteiset yhteistoiminnan tavat, kaipuu, antamisen ja auttamisen arvot sekä osallisuus yhteiseen. Vapaaehtoistoiminta tarjoaa yksilölle ja yhteisölle merkityksiä sekä merkityksellisyyttä että saamisen ja antamisen yllätyksellisiä elämyksiä. Vapaaehtoistyön luonne on muuttunut viime vuosikymmenten aikana ja näin ollen puhuttanut Suomessa kansalaisia, sosiaalialan ja diakoniatyön ammattilaisia, päättäjiä sekä tukijoita. Työnjako, vastuut ja velvollisuudet työntekijän ja vapaaehtoisen välillä on ollut usein keskustelun aihe. Päättäjät ja poliitikot ovat olleet kiinnostuneita näkemään vapaaehtoistoiminnan kansalaisten tarjoamana voimavarana. Mediassa on ilmestynyt paljon lehtiartikkeleita, joissa teemana on ollut vapaaehtoistyön tärkeys tämän päivän yhteiskunnassa. (Nylund, Yeung 2005, 13-14)

Lähimmäisen rakkauden ja ystävyyden perusasiat ovat läpi vuosikymmenten olleet samantapaisia. 1990- luku oli kuitenkin poikkeuksellinen luoden ystävän auttamiseen uudenlaisia haasteita ja ulottuvuuksia. Lama, työttömyys ja ylivelkaantuminen on ollut suuria yhteiskunnallisia haasteita, tuoden myöskin vapaaehtoistyöhön uusia ulottuvuuksia. Tilastot kertovat lähimmäis- ja ystäväpalvelujen lisääntyneen 1990-luvulla. Tuolloin syntyi mummon kammareita, joita pidettiin yllä vapaaehtoisten voimin ja joissa oli vertaistukea mahdollista saada ja antaa. (Porio, Porio 2002, 13).

Kansalaistoiminta yhteiskunnassa lähtee harvoin täysin altruistisista lähtökohdista. Jotta kansalaistoiminta ei muutu valtion jatkeeksi tai kaupallistuisi kokonaan, tarvitsee se omiin intresseihinsä kohdistuvia itsereflektioita. Elämäntapayhteisö joka kääntyy sisäänpäin, ei myöskään edusta varsinaista kansalaisyhteiskunnallista toimintaa. (Helosvuori, Koskenvesa, Niemelä, Veikkola 2002, 449).

Kansalaisyhteiskunnan tulevaisuuden mahdollisuuksia voidaan tarkastella sekä optimistisesta, että pessimistisestä näkökulmasta. Pessimistisen ajattelun mukaan vapaaehtoisuuteen liittyvällä kansalaisyhteiskunnalla on vähän onnistumisen mahdollisuuksia. Syynä tähän voidaan pitää, että kansalaisten sitoutuminen yhteiseen hyvään on laskussa länsimaisessa yhteiskunnassa, joissa tekojen motiivina on laskelmoinnin lisääntyminen, yksilöllistyminen ja rationalisoituminen. Traditionaaliset arvot ja uskomukset ovat myöskin laskussa, samaan aikaan peräänkuulutetaan yksilöllistä autonomiaa ja itsensä toteuttamista. Optimistisen ajattelun mukaan nyky-yhteiskunnassa on erilaisia mahdollisuuksia kansalaisten yhdessä toimimiseen aivan uudelta pohjalta. Keskinäinen riippuvuus uuden aikaisessa merkityksessä ja itsensä toteuttamisen pyrkimykset voivat saada aikaan uudenlaista sosiaalista käyttäytymistä. Tämä ei perustu altruismiin vaan perustuu henkilökohtaisen tyydytyksen saamiseen, saavutettujen taitojen käyttämiseen ja ajatukseen, että itse saattaa tulevaisuudessa olla avun tarpeessa. (Helosvuori, Koskenvesa, Niemelä, Veikkola 2002, 449).

2.4 Yhteisö taloudellinen vapaaehtoistyö

Yhteisö taloudessa toiminnan tulee hyödyntää yhteisöä ja jäseniä ilman minkäänlaista voiton tavoittelua. Yhteisö taloudessa vaikuttimina ovat muut kuin puhtaasti taloudelliset tavoitteet. Toimintaan osallistuvien on saatava vaikuttaa toimintaan, jonka tulee olla autonomista. Työllistämishankkeita perustellaan mielekkään tekemisen ja sosiaalisten suhteiden ylläpitämisen sekä myöskin itsensä tarpeelliseksi tekemisen kannalta, eikä taloudellisen hyödyn tai työn kannalta. Järjestöjen ja yhdistysten sosiaaliseen turvallisuuteen, hoivaan tai nuorisotoimintaan liittyvät erilaiset toiminnat ja toimintamuodot luetaan yhteisö talouden piiriin. Myöskin kirkollisten elinten ja kirkkojen diakoniat toiminta on esimerkki listalla yhteisö taloudesta puhuttaessa. Tällöin onkin kysymys yleensä aineellisesta avustustyöstä tai hoidon ja hoivan antamisesta, johon kuuluvat taloudellinen avustaminen, turvakodit ja diakoniatyön piiriin kuuluva sosiaalityö. (Helosvuori, Koskenvisa, Niemelä, Veikkola 2002, 455-456).

3 VAPAAEHTOISTYÖ SEURAKUNNASSA

Seurakuntien organisoidussa vapaaehtoistyössä pyritään tekemään ja toimimaan niin, että toiminta koituu sekä yhteisön, että yksilön hyväksi. Hyvän tekeminen yhteisölle tai yksilölle edistää seurakuntalaisen spontaania auttamishalua. Hyvinvointivastuu toteutuukin Seurakunnan vapaaehtoistoiminnassa monenlaisina työ- ja palvelumuotoina. Hyvinvointivastuun periaatteena on myötäelävä, lähimmäis keskeinen, tasavertainen ihmisten väliseen vuorovaikutukseen perustuva ajattelu. (Harju, Niemelä, Ripatti, Siivonen, Särkelä 2001, 66).

3.1 Seurakuntalaisen ja vapaaehtoisuuden merkitys kirkossa

Seurakunnassa järjestetään paljon erilaista toimintaa, jossa vapaaehtoiset ovat olleet mukana vuosikausia. Tällaisia ovat yhteisvastuukeräys, päihde- ja kriminaalityö,

palveleva puhelin, lähimmäispalvelun ”kammarit”, äidikepalvelu, kirkon ulkomaanapu, maahanmuuttajien tuki, työttömientuki, ruokapankit sekä saattohoito. Vapaaehtoisia on ollut myös erilaisissa jumalanpalveluksien palvelutehtävissä. (Harju, Niemelä, Ripatti, Siivonen, Särkelä 2001, 67).

Seurakunta on pyhä Herralle erotettu yhteisö. Pyhäin yhteys on erotuksena maallisista järjestöistä ja yhteenliittymistä. Seurakunta on Jumalasta lähtöisin oleva yhteisö. Seurakuntaa voidaan nimittää myöskin pelastukseen johdattavaksi yhteisöksi. Se on pohjimmiltaan yliluonnollinen Pyhän Hengen kokoama, johtama ja elävöittäjä. (Aamenesta öylättiin i.a)

Luterilaisen kirkon jäsenet voivat hyödyntää omaan osaamistaan ja toimintakykyään moninaisilla tavoilla seurakuntien erilaisissa tehtävissä. Seurakunnassa voi tehdä hyvin erilaista vapaaehtoistyötä ja kaikki vapaaehtoistyö on arvokasta. Vapaaehtoiset voivat toimia organisoidussa vapaaehtoistyössä, järjestää omaehtoista toimintaa tai toimia seurakunnan luottamushenkilönä. Vapaaehtoistyötä sekä johdetaan, tuetaan, että arvostetaan tasapuolisesti ja arvokkaasti. Seurakunnissa järjestettävä vapaaehtoistyö tarjoaa erilaisia ja mielenkiintoisia tehtäviä, on henkisesti palkitsevaa ja innostavaa. Vapaaehtoistyö lisää seurakuntalaisten osallisuutta, sekä yhteisöllisyyttä ja myöskin voimaannuttaa ja rikastuttaa jäseniään. (Jokainen on osallinen. Suomen evankeliluterilainen kirkko i.a)

Seurakunnassa tehtävässä vapaaehtoistyössä ennen kaikkea diakonian työalalla on vapaaehtoistyöntekijöiden osuus merkittävä. Vapaaehtoiset ovat löytäneet paikkansa kaikenlaisissa ryhmissä, erityisesti erilaisissa diakonian piireissä sekä lähetyspiireissä. Vapaaehtoistyöntekijöitä on myöskin erilaisissa eläkeläisten ryhmissä. (Gothöni, Helosvuori, Kuusimäki, Puuska 2012).

3.2 Kirkon vapaaehtoistyön historia

Vapaaehtoistyön juuret Suomessa ulottuvat 1800 -luvun alkupuolelle. 1800-luvulla Euroopan maissa niin kuin myöskin Suomessa korostui kasvatus, kehitys sekä

laitohoito. Samaan aikaan käsitys yhteiskunnasta ja yhteiskunnan rakenteista muuttui kansalaisten keskuudessa. Yhteiskunnan kannalta oikeana olotilana ei enää pidetty muuttumatonta, eikä ennalta säädeltyä yhteiskunnallista järjestystä. 1800-luvun lopulla Suomeen syntyi erilaisia yhteiskunnallisia liikkeitä. Nämä liikkeet tuottivat uudenlaista vapaaehtoista toimintaa ja ne perustuivat kansalaisista lähtöisin olevaan aktiivisuuteen. (Nylund, Yeung 2005, 39).

Vapaaehtoistoiminnalla kirkossa on ollut hyvin menestyksellinen historia. Vapaaehtoistoiminnalle on ollut oleellista jokahetkinen uudistuminen sekä olla mukana ajan haasteissa. Kautta kirkon historian ovat seurakuntalaiset etsineet, toteuttaneet uskoa sekä uskonnollisia arvojaan. Myös palveleminen ja auttaminen ovat olleet oleellinen osa seurakunnan vapaaehtoistyötä. Tänä päivänä myös kirkon taloudelliset resurssit ovat supistuneet, näin ollen myös kirkon vapaaehtoistoiminnan merkitys ja arvo korostuu. (Jokainen on osallinen. Suomen luterilainen kirkko i.a.)

3.3 Kirkon strategian linjaus vapaaehtoisuudesta

Suomalaisessa yhteiskunnassa ja kristillisessä kirkossa ja suomalaisessa yhteiskunnassa vapaaehtoistyöllä on pitkät perinteet. Toimintamuotona vapaaehtoistyö ei ole erillään muusta seurakunnassa tehtävästä työstä. Se on tapa elää kasteeseen perustuvaa yhteistä pappeutta sekä kristillistä uskoa todeksi. Kirkko on jo pitkään toteuttanut, kehittänyt ja luonut erilaista vapaaehtoistoimintaa. Kirkon toteuttamaan vapaaehtoistoimintaan osallistuu tuhansia ihmisiä. Kirkon toteuttamaan vapaaehtoistoimintaan osallistuu myös kirkkoon kuulumattomia ihmisiä. Kirkko on yhteisö, jossa kohdataan ihmisiä. Kirkossa kohtaamme niin Jumalan, lähimmäisemme kuin itsemme ja oman elämän todellisuutemme. Kirkko strategiassaan kohtaamisen kirkko kannustaa seurakuntia keskittymään juuri tähän ajatukseen ja myöskin elämään siitä käsin. (Suomen evankelisluterilainen kirkko. Kohtaamisen kirkko i.a.)

Kohtaamisen kirkko -strategiassa pyritään löytämään innostuksen ja suunnan hakemista perustyöhön. Myöskin uusien suuntaviivojen etsiminen ja löytäminen, ettei kirkossa tehtävä työ olisi niin työntekijä keskeistä. Kirkon strategiisiin asiakirjoihin kun

pääsääntöisesti puuttuvat vain kirkkoherrat, työntekijät sekä luottamushenkilöt. Kohtaamisen kirkko pyrkii kannustamaan ja laajentamaan keskustelua seurakuntalaisiin sekä luomaan uusia kontakteja erialisiin yhteistyöverkostoihin. Kirkon strategiassa kuitenkin on keskiössä kohtaaminen ja suhteet ja se on tarkoitettu kaikille, ei pelkästään ohjeeksi ainoastaan työntekijöille. (Suomen evankelisluterilainen kirkko. Kohtaamisen kirkko, i.a.)

3.4 Vapaaehtoistyön tarve seurakunnissa

Seurakunnissa on paljon erilaisia ja monipuolisia vapaaehtoistyötä. Vapaaehtoistyön kautta tulevat tehtävät ovat toisille vapaaehtoisille haasteita, toisille tehtäviä joihin he pääsevät nopeasti kiinni. Vapaaehtoistyön tehtävät tulee jakaa vapaaehtoisten toiveita kunnioittaen sekä tasapuolisesti. Vapaaehtoistyöhön tehokkain tapa saada lisää vapaaehtoisia ja toimijoita on henkilökohtainen pyyntö. Työntekijöiden kohdatessa seurakuntalaisia erilaisten toimintojen kautta, heillä on mahdollisuus tuoda vapaaehtoistoimintaa esille ja rekrytoida uusia vapaaehtoistyöntekijöitä erilaisiin tehtäviin. Peruseriaatteena kirkon vapaaehtoistyössä on, että jokainen vapaaehtoinen kokee itsensä tervetulleeksi toimintaan tavallisen ihmisen taidoin. Vapaaehtoistyöhön mukaan tulevan ei tarvitse olla kristitty eikä myöskään luterilaisen kirkon jäsenyys ole välttämättömyys. Se että vapaaehtoistyöstä kiinnostunut uusi vapaaehtoinen saa sopivan ja kiinnostavan vapaaehtoistehtävän, on kirkon työntekijöiden vastuulla. (Suomen evankelisluterilainen kirkko i.a)

Kirkossa vapaaehtoistyön motiivit voivat olla moninaisia jo siksi että eri toimintamuodot toivottavat tervetulleeksi kaikki halukkaat, sekä kirkkoon kuuluvat, että kirkkoon kuulumattomat ihmiset. Vapaaehtoistyö tarjoaa mukavaa ja mielekästä tekemistä työttömille ja eläkeläisille, mutta sopii mainiosti myös työssäkäyville ja opiskelijoille. Jokainen vapaaehtoistyöntekijä voi itse määrittää, milloin pystyy vapaaehtoistyötä tekemään. Vapaaehtoistyöntekijä voi myös tarjota apuaan sellaiseen asiaan, joka on itselleen tuttu ja mieluinen. Vapaaehtoistyöntekijälle on myös annettava mahdollisuus lähteä kokeilemaan jotain itselleen uutta vapaaehtoistyötä.

Luterilaisessa kirkossa vapaaehtoisuuteen on oltava mahdollisuus minkä ikäisenä vaan. Seurakunnan toiminnassa on tärkeää antaa tilaa uusille ideoille ja erilaiselle luovuudelle. Myöskin erilaiset uudet toimintatavat ovat tervetulleita. Tärkeää on muistaa, että uusia toimintatapoja kokeiltaessa voi ja saa myös epäonnistua. Seurakunnassa tulisi vallita avoin ja luottamuksellinen vapaaehtoistyön ilmapiiri. (Suomen evankelisluterilainen kirkko i.a)

3.5 Työntekijän ja vapaaehtoisen välinen suhde

Seurakunnissa toteutettavan vapaaehtoistyöntekijöiden johtaminen sisältää paljolti samoja vaatimuksia kuin ylipäätään työntekijöiden johtaminen. Se voi olla jopa haastavampaa, koska vapaaehtoistyöntekijöissä on sitoutuneita, hyvin eri-ikäisiä ja erilaisia toimintatapoja käytäviä vapaaehtoistyöntekijöitä. Vapaaehtoistyötä johtavan tai koordinoivan on osattava sekä ihmisten, että asioiden johtaminen. Ihmisten johtamisessa tarvitaan kuuntelu kykyä, sosiaalisia taitoja, taitoa innostaa sekä motivoida vapaaehtoisia heidän työssään. Aito läsnäolo on myöskin tärkeä ja sille tulee antaa aikaa entistä enemmän. Ongelmatilanteisiin pitää pystyä puuttumaan heti. (Jokainen on osallinen. Suomen evankelisluterilainen kirkko i.a.)

Seurakuntien vapaaehtoistoiminnan ylläpitäminen ja järjestäminen vaativat ammatillista osaamista. Useissa seurakunnissa vapaaehtoistyöhön määritetään koordinaattori, joka on vastuussa siitä vapaaehtoistoiminnasta. On kuitenkin muistettava, että se ei poista muilta työntekijöiltä vastuuta ohjata ja neuvoa vapaaehtoisia. Sekä vastuunjako, että työnjako on oltava selkeää vapaaehtoisen ja työntekijän välillä. Vapaaehtoistyön on oltava avointa uusille ihmisille sekä ihmisen erilaisille mielipiteille. Seurakunnan luottamushenkilöt ovat vapaaehtoistyön tulevaisuuden kannalta avainasemassa. Heidän päätöksensä vaikuttaa, millaisen painopisteen vapaaehtoisuus seurakunnassa saa. (Jokainen on osallinen. Suomen evankelisluterilainen kirkko i.a)

Luterilaisen kirkon johtajia täytyy kouluttaa sekä aktivoida uuteen ajattelutapaan, jossa subjekteja ovat seurakuntalaiset. Seurakunnan vapaaehtoiset olisi nähtävä sekä mahdollisuutena, että voimavarana seurakuntatoimintaa laajennettaessa.

Vapaaehtoistyöntekijöitä ei saa velvoittaa tai pakottaa toimintaan. Heitä tulee motivoida, sitouttaa ja osallistaa erilaisiin vapaaehtoistyön tehtäviin.. Tällainen sitouttaminen ja motivoiminen edellyttää johtamiskulttuuria, jossa tavoitteet ja perustehtävä ovat kaikkien organisaatiossa työtehtävään osallistuvien mielessä. Työntekijöiden on oltava avoimia vapaaehtoisten osaamiselle sekä erilaisille ideoille. (Jokainen on osallinen. Suomen evankelisluterilainen kirkko i.a).

3.6 Yhteisöllisyys ja osallisuus seurakunnassa

Seurakunta voi parhaimmillaan tarjota ihmisille yhteisön johon on mahdollista sekä liittyä että kiinnittyä. Kohtaaminen kasvokkain ja ihmisen rinnalle pysähtyminen voivat toimia kutsuna ja myöskin kiinnitysalustana yhteisöön, seurakuntaan. Seurakunnassa on merkityksellistä henkilökohtainen vastaanottaminen. Seurakuntalaiselle on tärkeää, että hän tuntee olevansa tärkeä ja että hänet hyväksytään tässä yhteisössä omana itsenään. Pelkkä seurakunnan työntekijän kohtaaminen ei välttämättä rakenna yhteyttä. Yhteyden rakentumiseen tarvitaankin kokemuksia välittämisestä, aidosta kiinnostuksesta ja myöskin ajan antamisesta. Seurakuntalaisista kaikki eivät yhtä helposti löydä kiinnitysreittiä seurakuntaan eikä se ole välttämättä aina helppoa. Toisaalta kaikki seurakuntalaiset eivät välttämättä kovin tiivistä yhteyttä halua eikä tarvitse. Erityisen tärkeää yhteisöön mukaan tuleminen ja kokemus on niillä seurakuntalaisilla, jotka syystä tai toisesta kokevat olevansa yhteiskunnan yleisen hyväksynnän reuna-alueilla. Seurakunnan toimintaan osallistuminen tarjoaa kaikille haluaville mahdollisuuden sosiaalisten suhteiden ylläpitämiseen sekä uusien kontaktien luomiseen. (Thitz 2006,100-101)

Osallisuus kuuluu kaikille, myös vapaaehtoistyössä. Jos seurakunnan työssä on tarkoitus, että kaikki vapaaehtoiset saavat tai voivat olla mukana, on muistettava ettei osallisuuden rakenteita luotaessa ole lähtökohtana ainoastaan työntekijöiden tilanne. Joissakin seurakunnissa sunnuntain jumalanpalveluksia kokoonnutaan valmistelemaan arkipäivinä ja päiväsaikaan. Tämä merkitsee sitä, että kokoontumiseen pääsee paikalle vain ne ihmiset, joilla on päivällä vapaata ja tietenkin seurakunnan työntekijät. Jos esimerkiksi jumalanpalvelusta viettävän seurakunnan identiteettiä ja yleisen pappouden

piiriin kuulumista kutsuttaisiin sanalla osallisuus, olisi tällöin kaikkien yhteisöön kuuluvien saatava mahdollisuus olla jumalanpalveluksen suunnittelussa mukana. Seurakuntalaisten keskuudessa on olemassa paljon kykyjä, lahjoja ja taitoja, jotka jäävät käyttämättä juuri suunnitteluajan väärän organisoinnin vuoksi. Meidän olisi totuteltava ajatukseen, että suurimmat resurssit löytyvät sieltä missä mahdollisimman moni pääsee osalliseksi toteutuksen suunnittelussa. Tähän pääsemiseksi on kirkon pystyttävä luomaan sellaisia rakenteita ja uudistuksia, että osallisuus saadaan kukoistamaan. (Modéus, 2014, 52-53)

Osallisuus on enemmän sitä, mitä ihminen tuntee tehdessään vapaaehtoistyötä, kuin mikä vapaaehtoistyön sisältö käytännössä on. Olemassa on erilaisia käytännön aktiviteetteja sekä erilaisia toimia, jotka tekevät korkeatasoisen osallisuuden kokemisen vapaaehtoistyötä tekeville mahdolliseksi. Kirkollisessa elämässä on tärkeä muistaa, ettemme liitä aktiviteetteja ja osallisuutta yhteen. Siitä johtuukin määritelmä, osallisuus on sitä, että ihminen löytää paikkansa ja tuntee olevansa kotona löytämässään paikassa. (Modéus 2014, 89)

Mahdollisuuksia seurakuntalaisen osallisuuden kokemisesta tarjoutuu monissa eri paikoissa seurakunnan paikoissa. Seurakunta on iso kokonaisuus, joka toimii arkipäivän elämässä samoin kuin jumalanpalveluksessakin. Ihmiset voivat tuntea osallisuutta seurakunnassa jumalanpalveluksissa, seurakunnan eri toimintaryhmien kautta, arkisessa työssä tai koulussa sekä jokaisen ihmisen oma yksityiselämän perheen, läheisten ja ystävien parissa. (Modéus 2014, 94)

3.7 Kirkko verkossa

Maailma muuttuu hurjaa vauhtia ja tänä päivänä yhä enenevässä määrin palvelut ovat siirtyneet verkkoon. Kirkko haluaa olla osaltaan tässä muutoksessa mukana. Sosiaalisen median muuttuvuus on myös nopeaa. Sosiaalisessa mediassa palvelut muuttuvat koko ajan ja uusia palveluita tulee kokoajan lisää. Tästä syystä on tärkeää huomioida ja realisoida seurakunnan palvelut verkossa, missä kannattaa olla ja missä pystytään olemaan. (Suomen evankelisluterilainen kirkko. Some seurakunnassa i.a.)

Mielestämme seurakunnalla on paljon antia verkossa. Seurakunta on tullut mukaan sinne missä seurakuntalaiset ovat. Reaaliaikainen tiedottaminen, sekä esimerkiksi pidempien välimatkojen takaa yhteyden pitäminen seurakuntalaisiin helpottuu, kun seurakunnan voi viedä seurakuntalaisten luokse verkkoon. Esimerkiksi nuorisotyön työalalla verkossa toimiminen on tärkeää, sillä nuoret viihtyvät tänä päivänä tiiviisti erilaisten sosiaalisten medioiden parissa. Toimintaa on tätä kautta helppo markkinoida nuorille, sekä keskustelu esimerkiksi nuorisotyöntekijän kanssa on helppo aloittaa verkossa erilaisilla viestimillä ja näin ollen madaltaa kynnystä tulla mukaan seurakunnan toimintoihin.

Sosiaalinen media luo uusia ulottuvuuksia myös seurakunnan työhön. Se tuo uuden mahdollisuuden seurakunnan perustyölle ja seurakunta voi kohdata ihmisiä yli seurakuntarajojen. Verkossa oleminen ei ole seurakunnille ainoastaan tiedonvälityskanava, vaan siellä käydään myös ihmisten kanssa keskusteluita. Siellä myös keskustellaan hyvinkin syvällisiä asioita, jaetaan ilot ja surut sekä etsitään apua yksinäisyyteen. (Suomen Evankelisluterilainen kirkko i.a.)

Mielestämme seurakuntien tulee kuitenkin miettiä tarkkaan, että onko heillä resursseja pitää yllä eri kanaviaan sosiaalisessa mediassa. Asiakkailta on tietynlaiset odotukset tietojen reaaliaikaisuudesta ja esimerkiksi siitä kuinka nopeasti viesteihin vastataan ja nämä odotukset tulisi huomioida. Sosiaalisen median käyttö pitäisi ottaa huomioon työtehtävänä ja se tulisi huomioida työajan suunnittelemisessa. Resurssien ollessa vähissä, ei seurakunnan kannata liittyä jokaiseen sosiaaliseen mediaan, vaan heidän olisi hyvä keskittää tiedottaminen niin usean palvelun varaan, kuin resursseja riittää.

Suurella sydämellä -verkkopalvelu on netissä toimiva vapaaehtoisen auttamisen verkkopalvelu, joka on kirkkopalvelujen ylläpitämä. Suurella sydämellä -verkkopalvelu toimii kymmenellä eri paikkakunnilla. Nettisivujen kautta voi sekä pyytää, että tarjota apua. Toiminnassa on auttamassa vapaaehtoisia ja ammattilaisia. (Suurella sydämellä i.a.)

Suurella sydämellä on verkkopalvelu, jonka kautta sekä auttaja, että autettava voivat löytää toisensa. Verkkopalvelun kautta myös organisaatiot, jotka työskentelevät vapaaehtoistyön parissa voivat verkostoitua ja yhdistää voimansa. Suurella sydämellä -

verkkopalvelutoimintaa on useilla paikkakunnilla ympäri Suomen. Suurella sydämellä - verkkosivuilla voi tarjoutua auttajaksi tai autettavaksi. Verkkosivuilta näkee myös, minkälaista apua tai auttajaa omalla paikkakunnalla on tarjolla. Suurella sydämellä - verkkopalvelun perustana on se, että se toimii käytännöllisesti, luotettavasti, edistyksellisesti sekä ihmiset voivat auttaa toisiaan aidosti sydämellä. (Suurella sydämellä i.a.)

Suurella sydämellä -verkkopalvelun palveluntuottaja Ilkka Kalmalehto kertoo, että Suurella sydämellä -verkkopalvelu on löytänyt oman tapansa yhdistää ammatillaiset, vapaaehtoiset ja internet. Julkisella puolella, jota kirkkokin edustaa, työt lisääntyvät, resurssit pienenevät ja henkilökunnan väheneminen on tosiasia. Auttamaan haluavia ihmisiä kuitenkin alkaa olemaan entistä enemmän ja heidän ajastaan käydään yhä enemmän kilpailua. Tällöin täytyy toimia niin, että seurakunta on houkutteleva paikka auttaa toisia ihmisiä. Ammatillainen kun ei ehdi joka paikkaan, silloin tarvitaan vapaaehtoisia. Parhaimmillaan vapaaehtoisesta tulee aito ja ainoa apu ammatilliselle hänen perus työhönsä. (Isomäki, 2013, 30)

Suurella sydämellä.fi sivusto muuttui kesällä 2015 vapaaehtoistyö.fi sivustoiksi, hallinnon ja palveluiden tuottamisen vuoksi. Tämän etuna on etenkin hakusanatoimintojen kautta vapaaehtoistyön tehtävät nousee helpommin esille. Seurakunnat maksavat jäsenyydestään valitseman palvelutason ja asukasmäärän mukaisen jäsenmaksun. Palvelut on porrastettu, palveluiden niiden käytön mukaan. (Mari Kulmala, henkilökohtainen tiedonanto 12.4.2016).

Savonlinnan seurakunnassa on käytetään jonkin verran somepalveluja. Käyttö riippuu paljolti työalasta ja työntekijästä, mutta varmasti se on lisääntymässä. Seurakunnassa on erityöaloilla facebook-sivut, joissa informoidaan eri tapahtumista ja tilaisuuksista. Ennen kaikkea nuorisotyössä käytetään facebookin messengeriä, nuorten kanssa keskusteluun ja kommentointiin sekä kysymyksiin vastaamiseen. Seurakunnassa käytetään myös Instagramia. Sinne päivitetään säännöllisesti kuvia seurakunta elämästä. Whatsapp antaa mahdollisuuden erilaisten keskusteluryhmien luomiseen. Sitä kautta saa helposti ja nopeasti informaatiota. Whatsappia käytetään sekä työntekijöiden, että vapaaehtoisten tiedotus ja kuulumisten vaihto kanavana. Periscope on lähes vain tutustumis astella. Muutama kirkkokonsertti ja joulukalenterin päivittäminen ovat olleet

nähtävissä Periscopen kautta. Snapchatiä on myös jonkin verran käytetty. Savonlinnan seurakunnassa ei ainakaan vielä ole yhtenäisesti koordinoitua ja mietittyä sometoimintaa. Savonlinnan seurakunnan lähitulevaisuuden suunnitelmissa on paneutua sometoiminnan kehittämiseen. (Juha Hakala, henkilökohtainen tiedonanto 21.4.2016).

3.8 Vapaaehtoistyö Savonlinnan seurakunnassa

Savonlinnan seurakunnan nettisivuilla on kerrottu vinkkejä siitä, miksi vapaaehtoistyön on hyvä tulla mukaan. Opiskelupaikkaa haettaessa on vapaaehtoistyöstä saatavalla työkokemuksella sekä työtodistuksella varmasti hyötyä. Vapaaehtoistyö antaa mahdollisuuden tutustua uusiin ja itseä kiinnostaviin töihin. Siinä oppii työelämän pelisääntöjä, tiimityöskentelyä sekä vastuun ottamista omasta työstä. Vapaaehtoistyössä on mahdollisuus tutustua uusiin ihmisiin ja luoda uusia kontakteja. Se antaa myös mahdollisuuden olla tekemisissä erilaisten moninaisten ja monikulttuuristen ihmisten parissa. Vapaaehtoistyö on mielekästä ja mukavaa tekemistä. Vapaaehtoistyöntekijän ajatusmaailma ja maailmankuva laajenee, erilaisten tapaamisten ja kontaktien myötä. Usein myöskin vapaaehtoistyöntekijän omat ongelmat pienenevät, kun maailmankuva laajenee. Siinä on mahdollisuus opetella erilaisia käytännön taitoja. Vapaaehtoistyö voi myöskin olla harrastus, joka virkistää. Toiselle hyvän mielen tuottaminen, tuo usein myös itselle hyvää mieltä. (Savonlinnan seurakunnan vapaaehtoistyö. i.a.)

Savonlinnan seurakunnassa toimii lapsi- ja perhetyössä vapaaehtoisia jonkin verran. Vapaaehtoiset toimivat perhekerhoissa ja päiväkerhoissa apulaisina sekä varamummuina. Myöskin seurakunnan järjestämässä pyhäkouluissa on vapaaehtoisia pyhäkoulun opettajia. Vapaaehtoisia käytetään myös jonkin verran perheiden tukemiseen, erilaisissa elämän haasteissa. Pientä siivousapua ja kodinhoitoa sekä lastenhoitoa. Seurakunnan perhetyö järjestää myös erilaisia tapahtumia yhteistyössä eri järjestöjen kanssa. Seurakunnan perheille järjestetyissä tapahtumissa on myös mukana vapaaehtoisia. (Eeva Tuhkanen, henkilökohtainen tiedonanto 20.4.2016).

Savonlinnan seurakunnassa varhaisnuoriso- ja nuorisotyössä on vapaaehtoistyöntekijöitä. Erilaisilla leireillä olevat isokset/ isoskoulutettavat toimivat

leiri-isosina lähes vapaaehtois pohjalta. Nuoria toimii myös kerhonohjaajina alakoulukäisten kerhoissa, sekä toimintapiste vetäjinä erilaisissa nuortenilloissa. Varhaisnuoriso- ja nuorisotyössä vapaaehtoiset toimivat V-arkki avustajina ja järjestäjinä. V-arkki on varhaisnuorten toiminnallinen ilta. Savonlinnan seurakunnan jossakin kappeliseurakunnassa nuoret vapaaehtoiset järjestävät kevät- ja syyskaudella kuukausittain kirkko kahvituksen. Ajoittain toimii myös "Suntion perilliset" -ryhmä, joka auttaa suntiota kirkkotilan järjestelyissä Jumalanpalveluksien yhteydessä. Ryhmässä mukana alakoululaisista lukio ikäisiin. Nuoret keräävät myös keväällä yhteisvastuukeräystä. Vapaaehtoiset ovat myös erilaisten tapahtumien järjestelyissä suunnittelemassa ja toteuttamassa. (Juha Halaka, henkilökohtainen tiedonanto 18.4.2016).

Diakoniatyössä Savonlinnan seurakunnassa vapaaehtoisten määrä ollut korkea. Seurakunnan diakoniatyössä vapaaehtoisia toimii vanhemman väen sekä lapsiperheiden ystävinä. Vapaaehtoisia on kerho avustajina sekä laitos ystäväinä. Myöskin nopean toiminnan joukot (siivousapu) toteutetaan vapaaehtoisten voimin. Diakoniatyön vapaaehtoisia on mukana erilaisissa talkoissa esimerkiksi karjalanpiirakkataloot, munkki talkoot, yhteisvastuun- ja diakonian erilaiset myyjäiset, joulun avustusten jakaminen ja ruoka-avun jakaminen. Diakoniatyön toteuttamat erilaiset kerhot ja tilaisuudet, joissa vapaaehtoisia on tarjoilu vastaavina tai muuten ohjelman järjestäjänä, tuottamassa ohjelmaa. Jotkut vapaaehtoiset myös mukana avustajina jumalanpalveluselämässä. Vapaaehtoisia on kerhon vetäjinä sekä kriisi-palvelussa että palvelevassa puhelimesta. (Mari Kulmala, henkilökohtainen tiedonanto 15.3.2016).

Savonlinnan seurakunnan musiikkityössä on vapaaehtoisia mukana. Seurakunnassa on kirkkokuoroja ja eri ikäryhmille tarkoitettuja kuoroja. Kuorotoiminta ja musiikkitoiminta on vapaaehtoistyön näkökulmasta viriiliä. Myöskin Jumalalpalvelus- ja musiikkityöryhmäläiset rikastuttavat seurakunnan musiikkityötä. Musiikkityön vapaaehtoiset ovat ja toimivat nuotistonhoitajina, säestäjinä sekä esiintyjinä erilaisissa seurakunnan tilaisuuksissa, hartauksissa ja messuissa. Savonlinnan oopperajuhlien aikana järjestetään Juhlajumalanpalvelus Olavinlinna, joka kokoaa koko Savonlinnan seurakunnan kaikki kirkkokuorot yhteen. (Mika Siekinen, henkilökohtainen tiedonanto 23.4.2016).

Savonlinnan seurakunnan lähetystyön vapaaehtoistyö antaa mahdollisuuden vapaaehtoisille olla mukana erilaisissa vapaaehtois toiminnoissa. Lähetyspiirien vetäjät ovat yleensä jonkun lähetysjärjestön tai nimikkolähettien tukijoita, vastaavat ohjelmasta , kirkollisiin ilmoittelusta sekä ”kolehdin”tilityksestä. Vanhimmat lähetyspiirit ovat lähes 50 vuotta vanhoja. Lähetysten vapaaehtoistyöntekijät valmistavat erilaisia myyntituotteita lähetysten myyjäisiin, tapahtumiin sekä lähetys kauppaan. Lähetysten vapaaehtoisia ovat Kahvi-kaisat, jotka järjestävät lounaita ja monenlaisia kahvi tilaisuuksia. Kauneimmat Joululaulut ovat lähetysten talkoot. Tilaisuudessa vapaaehtoiset ovat jakamassa lauluvihkoja, keräämässä kolehtia, osallistuvat ohjelman järjestämiseen ja tarjoilun järjestämiseen. Savonlinnan seurakunnan lähetysten vapaaehtoiset järjestävät kesällä raamattu vaelluksen. He organisoivat näytelmäharjoitukset ja toteutuksen alusta loppuun. Arpajaiset ovat lähetysten merkittävä varainhankintakeino. Myöskin lähetysten sanoman levittäminen on tärkeää. (Sakari Suomala, henkilökohtainen tiedonanto, 22.4.2016).

4 SAVONLINNAN SEURAKUNTA

Savonlinnan evankelisluterilainen seurakunta sijaitsee kauniissa ja järvien ympäröimässä Itä-Suomessa. Vuonna 1483 valmistunut Olavinlinna kappeli on ollut Savonlinnan seudulla varhaisin paikka jossa pidettiin Jumalanpalveluksia. Emäpitäjä oli tuolloin Sääminki, jonka ensimmäinen kirkko rakennettiin. Pihlajaveden rannalle 1500-luvun alkupuolella. 1500-luvun alkupuolta pidetäänkin seurakunnan perustamis vuotena. Savonlinnan seurakunta aloitti itsenäisenä toimintansa vuonna 1932. Vuonna 1973 Säämingin kunta liitettiin Savonlinnan kaupunkiin ja vuonna 1995 liittyi myös seurakunta. Seurakunnan nimeksi tuli tuolloin Savonlinna- Säämingin seurakunta. Osa seurakuntaliitoksen myötä vuonna 2013 Kerimäen seurakuntaan kuulunut Savonrannan kirkkopiiri siirtyi osaksi Savonlinna- Säämingin seurakuntaa. Vuoden 2013 alussa syntyi uusi Savonlinnan seurakunta. Enonkosken-, Kerimäen- ja Punkaharjun seurakunnat lakkautettiin ja liitettiin Savonlinnan seurakuntaan. Enonkosken, Kerimäen ja Punkaharjun seurakunnista tuli kappeliseurakuntia, Savonranta on kirkkopiiri.

Savonlinnan seurakunnan jäsenmäärä on 29706 (31.12.2014), Savonlinnan kaupungissa asukkaita on 35969 ja Enonkosken kunnassa 1498. Enonkosken kunta on itsenäinen kunta, hillomunkin hillo ison Savonlinnan ympäröimänä. (Savonlinnan seurakunta i.a.)

Savonlinnan seurakunnassa vuonna 2015 työskenteli 15 pappia, 7 kanttoria, 8 diakoniatyöntekijää, 8 nuorisotyönohjaajaa, 1 perheasian keskuksen johtaja, 2 perheneuvoja, 1 sairaalasielunhoitaja, 2 lähetys sihteeriä, 2 lapsityönohjaajaa, 17 lastenohjaajaa, 1 tiedotussihteeri, 5 kirkkoherranviraston työntekijää, 7 taloushallinnon työntekijää, 5 toimistotyöntekijöitä, 15 kiinteistö työntekijää ja 7 hautausmaan työntekijää. (Savonlinnan seurakunta i.a..)

4.1 Enonkosken kappeliseurakunta

Seurakunnallinen toiminta alkoi Enonkoskella vuonna 1859, jolloin Enonkoskelle perustettiin tehdasseurakunta. Erytystä Enonkoskella seurakunnallisen toiminnan alkamisessa oli, että Tichanoffin kauppahuone antoi varat kirkon rakentamiseen sekä opettajan ja papin palkkaamiseen aina vuoteen 1872 asti. Tämän mahdollisti kauppahuoneen päämiehen Michael Tichanoffin myötävaikutus. Seurakunnan toiminnan aloittamiseen ja kirkon rakentamiseen vaikuttivat seurakuntalaisten aktiivisuus sekä veneonnettomuus syksyllä 1858. Historiankirjat kertovat kirkkoväen olleen palaamassa Kerimäeltä kirkkomatkalta Enonvettä pitkin. Järvellä nousi kova tuuli, vene kaatui ja kahdeksan veneessä ollutta ihmistä hukkui. Seurakunnan historiassa onnettomuuden kerrotaan olleen vahva sysäys oman papin ja kirkon saamiseen. Onnettomuudesta muistona Enonkosken kirkon tornissa oleva risti on suunnattu järvelle päin, eikä pääsisäänkäynnin suuntaan. Enonkosken ensimmäinen kirkko palveli seurakuntalaisia vain reilun parinkymmenen vuoden ajan (1859-1884). Kirkko tuhoutui todennäköisesti salaman sytyttämässä palossa kesällä 1884. Uusi kirkko valmistui nopeasti, syksyllä 1886. Seurakunta toimi tehdasseurakuntana vuosina 1859-1876 ja rukoushuoneseurakuntana vuosina 1876-1909. Enonkosken seurakunta toimi itsenäisenä seurakuntana vuodesta 1909 lähtien. Enonkosken seurakunta liittyi 1.1.2013 Savonlinnan seurakuntaan kappeliseurakuntana ja kuuluu Mikkelin hiippakuntaan. (Enonkosken kappeliseurakunta. Savonlinnan seurakunta i.a.)

4.2 Kerimäen kappeliseurakunta

Etelä-Savon alueella vanhimmat seurakunnat ovat Savilahti (nyk. Mikkeli), Juva ja Sääminki, joka syntyi 1500-luvun alussa. Laajasta Säämingin seurakunnasta itsenäistyivät 1630-luvulla Sulkava, Puumala ja Rantasalmi. Samana vuonna, jolloin koko Raamattu saatiin suomeksi eli vuonna 1642, erotettiin Kerimäen seurakunta itsenäiseksi seurakunnaksi. Seurakunnan alue tuolloin muodostettiin Säämingin itäisestä osasta. Seurakunnan kirkonkylä, ensimmäiset kirkot ja hautausmaa sijaitsivat nykyisessä Silvolan kylässä Kallunmäellä. Ensimmäiset kirkkoherrat Kerimäen seurakunnassa olivat Martinus Kostianus ja Paulus Olai. Kerimäen seurakunta oli Venäjän ja Ruotsin valtakuntien rajaseudulla. 1800-luvun alkupuolella ryhdyttiin puuhaamaan kirkonkylän siirtämistä Jouhenniemen kylään eli nykyiseen kirkonkylään. Jouhenniemeen rakennettiin 1844-47 suuri puukirkko, joka tunnetaan nykyisin maailman suurimpana puukirkkona. Kirkon rakentamisen aikaan kirkkoherrana oli Fredrik Neovius ja seurakunnan jäsenmäärä oli tuolloin noin 12 000 henkeä.

Kerimäen seurakunta toimi myös "emäseurakuntana", sillä 1800-luvun puolivälissä Enonkoski ja Savonranta itsenäistyivät omiksi seurakunnikseen. Nämä seurakunnat olivat aluksi tehdasseurakuntia tai rukoushuonekuntia. 1900-luvun alkupuolella Punkaharju itsenäistyi omaksi seurakunnakseen. Savonrannan kirkkopiiri oli osa Kerimäen seurakuntaa vuosina 2007-2008.

Kerimäen seurakunta liittyi kuntaliitoksen myötä vuoden 2013 alusta Savonlinna-Säämingin seurakuntaan. Samassa liitoksessa liittyivät myös Enonkoski ja Punkaharju kappeliseurakunniksi ja ison seurakunnan nimeksi tuli Savonlinnan seurakunta. (Savonlinnan seurakunta. Kerimäen kappeliseurakunta i.a.)

4.3 Punkaharjun kappeliseurakunta

Punkaharjun seurakunnan virallinen toiminta alkoi 1.5.1922, jolloin Kerimäen seurakunnasta erotettiin useita kyliä itsenäistä seurakuntaa varten. Punkaharjun seurakunnan pinta-ala ja väkiluku kasvoivat huomattavasti vuonna 1973, jolloin eteläinen osa Sääminkiä liitettiin Punkaharjuun. Tällöin seurakunta sai toisen hautausmaan sekä myöskin ensimmäisen seurakuntatalon Punkaharjun seurakunta liittyi Savonlinnan seurakuntaan 1.1.2013 ja jatkoi toimintaansa Punkaharjun kappeliseurakuntana.

Seurakunnan perustamisen jälkeen tärkeimmät tehtävät olivat kirkon ja pappilan rakentaminen. Myöskin seurakunnan saattaminen itsenäiseksi kirkkoherrakunnaksi oli tärkeää. Tilapäisenä kirkkona toimi aluksi Palomäen seuratalo. Yhdeksän kuukautta seurakunnan toiminnan alkamisen jälkeen uusi väliaikaiseksi tarkoitettu, kirkko voitiin vihkiä käyttöön uudenvuodenpäivänä vuonna 1923. Piispa Voitto Huotari toimitti kirkon uudelleen käyttöönoton ja nimesi kirkon apostoli Tuomaan kirkoksi. (Savonlinnan seurakunta. Punkaharjun kappeliseurakunta i.a.)

4.4 Savonrannan kirkkopiiri

Ennen Olavinlinnan perustamista Savonranta kuului Savon vanhimman seurakunnan Savilahden piiriin, jonka hallinnollinen keskuspaikka oli Mikkeli. Kerimäen seurakunnan itsenäistyttyä 1642 Savonranta kuului siihen sekä seurakunnalliselta että maalliselta hallinnoltaan. Mutta vielä 1800-luvun puolivälissä savonrantalaiset eivät saaneet seurakunnan palveluja omassa pitäjässään. Rippikouluun oli mentävä Rääkkylään, Liperiin tai Kerimäelle ja myöskin saarnoja käytiin kuuntelemassa edellä mainituissa kirkoissa. Rääkkylään jonne pääsi vesiteitse, oli helpointa kuljettaa vainajat haudattaviksi ja lapset kastettaviksi.

Savonrantalaisten toive saada oma rukoushuone sai kirkolliskokouksessa myönteisen päätöksen vuonna 1859. Aluksi seurakuntalaisia kehoitettiin käyttämään

enonkoskelaisten kanssa samaa kirkkoa. Se ei savonrantalaisia tyydyttänyt. Heidän määrätietoisesti vaatiessa omaa kirkkoa, määrättiin 28. elokuuta 1861 Helsingissä päivätyssä keisarillisessa käskykirjeessä, että Savonranta saa sekä oman rukoushuoneen että papin. Tästä määräyksestä johtuen Savonranta sai oman kirkon lisäksi luvan myös oman hautausmaan perustamiseen. Savonrannasta tuli nyt virallisesti rukoushuonekunta Kerimäen yhteyteen. Ensimmäinen tämän rukoushuoneen piirikunnan kokous pidettiin 6.11.1861 ja varsinainen Savonrannan seurakunnan historia sai näin alkunsa.

Vuoden 2007 Savonrannan seurakunnasta tuli kirkkopiiri entiseen kotiseurakuntaansa Kerimäkeen. Kuntaliitoksen 1.1.2009 myötä emäseurakunnaksi muuttui Savonlinna-Sääminki. 1.1.2013 emäseurakunnan nimi vaihtui Savonlinnaksi, kun Enonkosken, Kerimäen ja Punkaharjun seurakunnat lakkautettiin ja liitettiin ne Savonlinna-Säämingin seurakuntaan kappeliseurakuntina. Tuolloin muodostui uusi Savonlinnan seurakunta, jossa Savonranta jatkaa edelleenkin toimintaansa kirkkopiirinä. (Savonlinnan seurakunta. Savonrannan kirkkopiiri i.a.)

4.5 Savonlinnan seurakunta nyt

Savonlinnan kaupungin väkiluku on vuoden 2015 lopussa 35547 ja Enonkosken kunnan väkiluku on 1473. Enonkosken kunta on itsenäinen, mutta seurakunta kuuluu Savonlinnan seurakuntaan. Savonlinnan seurakuntaan kuuluu 29025 eli 78,4% väestöstä (mukaan lukien Enonkosken kunnan alueella olevat seurakuntalaiset. (Savonlinnan seurakunta vuosikertomus 2014 i.a.)

Rantasalmen seurakunta liittyi Savonlinnan seurakuntaan 2016 vuoden alusta. Työntekijöitä Savonlinnan seurakuntaan tuli kahdeksan lisää. (Heli Muhonen, henkilökohtainen tiedonanto 4.4.2016).

Jokaisessa pienessä seurakunnassa on ollut aivan omanlaiset vapaaehtoisten kanssa tehtävät talkoot ja toiminnot. Tämä on tuonut aivan uudet haasteet myös vapaaehtoistyön kehittämiseen ja organisointiin.

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

5.1 Tutkimuksen tarkoitus ja tavoite

Opinnäytetyömme tavoitteena oli tutkia Savonlinnan seurakunnan vapaaehtoistyötä Savonlinnan seurakunnan työntekijöiden sekä Suurella sydämellä -verkkopalvelun näkökulmasta. Suurella sydämellä -verkkopalvelun vapaaehtoistyötä on tehty Savonlinnan seurakunnassa reilun kolmen vuoden ajan. Vapaaehtoistyötä seurakunnassa on tehty kautta aikain, mutta Suurella sydämellä - verkkopalvelun vapaaehtoistyö on organisoidumpaa, kuin pelkkä vapaaehtoistyö.

Opinnäytetyömme tavoitteena oli kartoittaa millaiseen yhteistyöhön työntekijät olisivat valmiita vapaaehtoistyön kehittämisessä. Kyselytutkimuksemme tavoite oli kartoittaa työntekijöiden toiveita ja edistää vapaaehtoistyön kehittämistä. Perimmäinen tavoite on saada koottua tietoa, jonka pohjalta voidaan rakentaa sekä työntekijöitä, että vapaaehtoisia tyydyttävää ja palvelevaa yhteistyötä. Vapaaehtoistyöstä työntekijöiden näkökulmasta on olemassa vain vähän ajantasaista tutkimustietoa, joten tavoitteena oli tutkia vapaaehtoistyötä Savonlinnan seurakunnan työntekijöiden näkökulmasta.

Opinnäytetyössämme teimme kyselytutkimuksen Savonlinnan seurakunnan kaikille työntekijöille. Kyselytutkimuksessa selvitimme työntekijöiden suhtautumista vapaaehtoistyöhön. Kysyimme työntekijöiltä muun muassa sitä minkälaisissa työtehtävissä vapaaehtoisia voi hyödyntää, muistaen työntekijän vastuun sekä vapaaehtoisen rikosrekisterin ja vastaavat huomioitavat asiat. Lisäksi selvitimme työntekijöiden halukkuutta kehittää Savonlinnan seurakunnan vapaaehtoistyötä. Teoriatietoa etsimme kirjoista, joita etsimme ja hankimme opinnäytetyömme avainsanojen pohjalta. Opinnäytetyöprosessia työstäessämme kiinnitämme huomiota erilaisiin lehtiartikkeleihin ja uutisotsikoihin, jotka koskevat vapaaehtoistyötä. Kyselylomakkeen laatimiseen ja analysointiin luimme kirjoista tietoa, jotta saimme kokonaiskuvan avoimesta kyselylomakkeesta. Näin ollen osasimme rakentaa

haastattelulomakkeen niin, että se vastaa sitä asiaa jota halusimme opinnäytetyöllä tuoda esille. Suurella sydämellä -verkkopalvelusta ei juurikaan ole kirjallisuutta, mutta saimme aiheeseen tietoa muun muassa Suurella sydämellä -verkkopalvelun koulutuksista, joissa Marja on käynyt.

5.2 Kvalitatiivinen tutkimus

Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus on saavuttanut ihmistieteissä vakiintuneen jalansijan. Kvalitatiiviset tutkimusmenetelmät yleistyivät Suomalaisessa kasvatustieteessä 1970-luvun loppupuolella, mutta läpimurron tutkimusmenetelmiin se teki 1980-luvun lopulla. Kun laadulliset menetelmät yleistyvät sitä voidaan nähdä ja pitää vaihtoehtona kvantitatiivisten menetelmien käytölle. Määrällisten ja laadullisten menetelmien vastakkainasettelusta ollaan nykyään pääsemässä irti ainakin jollain tasolla. Tänä päivänä tutkimustehtävä jo itsessään kertoo, minkälaisen menetelmien avulla saadaan parhaimmat ja kattavimmat vastaukset tutkimuskysymyksiin. Nykyisin on myöskin tapana, että yhdessä ja samassa tutkimuksessa yhdistetään erilaisia metodeja sekä kvantitatiivisesta että kvalitatiivisesta. (Syrjäläinen, Eronen, Värri 2007, 7).

Tutkimustyössä oleellinen osa on menetelmällisten kysymysten pohtiminen. Tutkijan on osattava ilmaista, millaisten menetelmien avulla tutkimus tehdään ja suoritetaan. Tutkimuksen kohteena voi olla metodologiset ja menetelmälliset pohdinnat. Tutkijan on tiedettävä hakeutuuko hän pohdintojensa äärelle kvantitatiivisia tai kvalitatiivisia tai vaikkapa molempia menetelmiä hyödyntäen. Tutkijan on myöskin perusteltava omat tausta sitoumuksensa. (Syrjäläinen, Eronen, Värri 2007,8).

Aineiston analyysiä on aina pidetty kvalitatiivisen tutkimuksen suurimpina haasteina. Laadullinen tutkimus on mitä hyvin pitkälti käsityöläisyyttä. Tutkimus on luovuutta vaativa prosessi. Se vaatii tutkijalta paneutumista alan kirjallisuuteen sekä syvää oman tutkimus aineistonsa perehtymistä ja tuntemista. Inhimillisen ymmärryksen lisääminen on laadullisen tutkimuksen tärkeimpiä tavoitteita. Tutkijan onkin kyettävä tulkitsemaan saamiaan tutkimustuloksia. Tulkinta syntyy empirian ja teorian yhteensovittavuudesta.

Hyvä tutkimustulos syntyy tutkijan ottaessa oma tutkimuksessa keräämänsä aineisto, kyeten rakentamaan tutkimus tehtävänsä kannalta uutta tietoa ja ymmärrystä lisäävän kokonaisuuden. (Syrjäläinen, Eronen, Värri 2007, 8-9).

Kysymyksiä tehdessä, pitää olla tarkka ja huolellinen, koska kysymykset luovat perustan tutkimuksen onnistumiselle. Virheitä tutkimustuloksiin yleisimmin tuo kysymyksiä muoto, koska tutkija ja vastaaja eivät välttämättä ajattele samalla tavalla ja näin ollen tulokset saattavat vääristyä. Kysymysten tulisi olla yksinkertaisia ja niitä lähdetään rakentamaan tutkimusongelmien ja tutkimuksen tavoitteiden mukaisesti. (Aaltola, Valli. 2001, 100).

Kysymyslomakkeen laadinnassa on kiinnitettävä huomio muun muassa siihen, että kysymyksiä ei ole liikaa eikä ne ole liian pitkiä. Liian pitkä kyselylomake saattaa jättää vastaajat vastaamatta kokonaan tai he vastaavat huolimattomasti. On tärkeää, että lomakkeen ulkoasu on selkeä ja että kysymykset etenevät loogisessa järjestyksessä. Kysymysten sanamuodossa kannattaa muistaa, että se olisi mahdollisimman henkilökohtainen vastaajaan nähden. (Aaltola, Valli. 2001, 100).

Laadimme kyselyn webropolin kautta Savonlinnan seurakunnan kaikille työntekijöille. Kysely oli kaikille työtehtävä, joten odotimme isoa vastausprosenttia. Laadimme kysymykset Webropoliin ja sen kautta lähetimme jokaiselle sähköpostiin kyselylomakkeen. Kysymykset mietimme sen pohjalta, mitä halusimme tietää. Oli alusta asti selvää, että haluamme teettää kysymykset avoimina, jotta jokainen työntekijä voi vastata kysymyksiin juuri niin kuin ajattelee, emmekä johdattele vastaajaa vastausvaihtoehdoilla. Emme halunneet, että kysymyksiä on liikaa tällöin olisi ollut riski, että vastaaja ei keskity kaikkiin kysymyksiin kunnolla ja jättää sen takia vastaamatta, että olemme lähettäneet kysymyksiä niin paljon, että niiden vastaamiseen turhan kauan aikaa. Valitsimme kuusi kysymystä joiden pohjalta voimme saada vastauksen siihen mitä haluamme tietää. Lähetimme kyselylomakkeen jokaiselle Savonlinnan seurakunnan työntekijälle Katriina -palvelun kautta. Katriinassa avautui linkki, jossa työntekijä pääsi Webropol -palveluun täyttämään kyselylomakkeen. Vastaukset saimme kootusti sähköpostiimme.

Säännöllisesti kirjoitetusta tutkimuspäiväkirjasta voi olla apua tutkimuksen etenemisen kannalta. Päiväkirjan kirjoittaminen kannattaa aloittaa heti työskentelyn alussa. Oleellista on kirjoittaa asioita muistiin joko pieneen vihkoon tai koneelle. Vihkoon on helppo kirjoittaa mieleen tulleet ideat ja palata aiheen pariin sopivalla hetkellä. (Hirsjärvi ym. 1997, 50.)

5.3 Vapaaehtoistyön tutkimus Savonlinnan seurakunnassa

Savonlinnan seurakunnan kaikille työntekijöille lähettävässä kyselylomakkeessa käytimme avoimia kysymyksiä. Avoimien kysymysten etuna on, että ne osoittavat vastaajien tietämyksen heiltä kysyttävistä asioista. Avoimet kysymykset osoittavat myös mikä on keskeistä ja tärkeää vastaajien ajattelussa tutkittavaan asiaan nähden. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 196).

Kyselytutkimusten etuna on, että sen avulla voidaan kerätä laaja tutkimusaineisto. Tutkimukseen voidaan saada paljon henkilöitä ja heiltä voidaan kysyä monenlaisia kysymyksiä. Kyselymenetelmä on myös tehokas, se säästää tutkijan vaivannäköä ja aikaa. Kyselytutkimuksessa iso haaste on kyselykaavakkeen laatiminen. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997, 191)

Kyselykaavakkeen laatimisessa on tärkeää muistaa, mitä haluamme tutkimuksessamme selvittää. Ja millaiset kysymykset antaisivat meille mahdollisimman paljon tietoa tutkittavasta asiasta. Kyselytutkimukseen liittyy myös monenlaisia haasteita kuten ovatko vastaajat rehellisiä, onko kysymys ymmärretty oikein ja ovatko vastaajat perehtyneitä asiaan jota heiltä kysytään. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997, 191)

Savonlinnan seurakunnan työntekijöille kyselylomakkeen täyttäminen oli työtehtävä, joten luvan kyselyyn olemme saaneet Savonlinnan seurakunnan vs.kirkkoherralta. Käsittelemme vastaukset nimettöminä, joten niiden julkaisuun emme tarvitse lupia.

Tutkimusprosesseissa eettisyys tarkoittaa sitä tapaa, jolla työn tekijä ja ohjaaja suhtautuvat työhönsä, ongelmiin ja niihin henkilöihin, joiden elämäntilanteesta

tutkimusta tehdään. Eettisyys näkyy kriittisenä asenteena esimerkiksi löydettyjä tietoja kohtaan. Tutkimustyöltä edellytetään rehellisyyttä ja läpinäkyvyyttä. Tutkimustyön etiikka näkyy myös sopimusten noudattamisessa ja sovitussa asiasisällössä. (Diakonia-ammattikorkeakoulu 2010, 11–12). Tutkimuksen kirjoittajalta edellytetään kolme eettistä velvollisuutta: tiedon pitää olla luotettavaa, asenteen kunnioittavaa sekä tieteellistä julkisuutta ylläpitävä (Hyvä tieteellinen käytäntö 2009, 5.)

Avoimilla kysymyksillä halusimme tuoda mahdollisuuden sille, että jokainen saa tuoda oman mielipiteensä esille. Tämän vuoksi uskomme siihen, että vastaukset ovat luotettavia. Jos olisimme rajanneet kysymyksiä, niin olisi mahdollisuus, että emme saisi todenmukaisia ja aitoja vastauksia.

Kyselyn vastaukset kävimme huolella läpi ja kokosimme ne yhteen. Tutkimustyössämme pyrimme saamaan näkökulman työntekijöiden mielipiteestä koskien seurakunnassa tapahtuvaa vapaaehtoistyötä. Pyrimme myös analysoimaan Savonlinnan seurakunnassa toteutettavan vapaaehtoistyön hyötyjä ja mahdollisia haittoja sekä tämän päivän haasteita.

Vastaukset kävimme läpi kysymyskohtaisesti, emme vastaajakohtaisesti. Tämä mielestämme oli parempi vaihtoehto kysymysten analysoimiselle ja varmasti osaltaan helpotti meidän analysoimista Savonlinnan seurakunnan vapaaehtoistyön hyötyjä, haittoja ja mahdollisia haasteita.

6 TULOKSET

Lähetimme kyselyn 109 Savonlinnan seurakunnan työntekijälle. Vastaukset saimme 34 työntekijältä. Odotimme huomattavasti isompaa vastausmäärää, sillä kyselymme oli Savonlinnan seurakunnan työntekijöille työtehtävä. Kun aloitimme analysoimaan vastauksia, olemme miettineet usein, että miksi kyselyyn jätti vastaamatta 75 työntekijää. Vastaamatta jättäneistä kuitenkin 45 oli avannut kyselylomakkeen.

Mielestämme vastaajat olivat vastanneet kyselyyn ajatuksella. Kysymyksiä oli kuusi ja niihin vastattiin avoimilla kysymyksillä. Lähes kaikilta vastaajilta tuli pitkiä vastauksia ja kiinnostavia ajatuksia liittyen Savonlinna seurakunnan vapaaehtoistyöhön. Usealla vastaajalla oli hyviä kehittämisideoita vapaaehtoistoimintaan. Moni vastaaja toi myös omia kokemuksia ja näkemyksiään vapaaehtoistyöstä, jota on itse tehnyt.

6.1 Vapaaehtoistyön merkitys Savonlinnan seurakunnan työntekijöille

Kyselytutkimuksemme ensimmäinen kysymys oli “Mitä sinulle merkitsee vapaaehtoistyö”. Suurin osa vastaajista piti vapaaehtoistyötä positiivisena asiana ja vain yksi työntekijä vastasi kysymykseen, että se on “ajan ja rahan menoa”. Vastaajat kuvailivat vapaaehtoistyötä pääsääntöisesti rikastuttavana ja tärkeänä osana työtään ja myös osana omaa vapaa-aikaansa. Vastauksista sai sellaisen kuvan, että vapaaehtoistyötä pidetään kantavana voimavarana ja tärkeänä osana seurakuntaa ja seurakuntalaisuutta. Vapaaehtoistyötä pidettiin myös työntekijää rikastuttavana asiana. Työntekijä saa vapaaehtoiselta uusia näkökulmia omaan työhön sekä työoveruutta. Vapaaehtoisen kerrottiin tuovan sekä työntekijälle, että myös vapaaehtoiselle itselleen uusia näköaloja hengelliseen elämään ja sen kerrottiin olevan iso voimavara. Vapaaehtoistoiminnasta saadaan myös kokemuksia olla yhteydessä toisten kristittyjen kanssa. Seurakuntalaisten välinen yhteys on tärkeää ja lujittaa seurakunnan jäsenet seurakunnan yhteyteen.

“Se rikastuttaa ja avartaa valtavasti seurakunnan palkatun työntekijän työtä, antaa hänelle uusia näköaloja hengelliseen elämään ja kokemuksia yhteydestä toisten kristittyjen kanssa.”
(Vastaaja)

Eräs vastaaja kuvaili vapaaehtoistyön kuormittavan ja sitovan häntä työntekijänä, sillä vapaaehtoisen perehdyttämiseen ja neuvomiseen menneessä ajassa työntekijä olisi jo itse voinut tehdä työn. Kuitenkin vastaaja pitää vapaaehtoistyötä arvokkaana, sillä siten saadaan sitoutettua seurakuntalaisia kirkon jäseniksi. Vapaaehtoinen toimii Kristuksen käsinä, jalkoina, korvina ja silminä.

“Se on ihan oleellinen osa työtäni. Jos ja kun on löytänyt hyvän ja luotettavan vapaaehtoisen työhönsä mukaan, hän helpottaa ja mahdollistaa tavallaan tilanteiden onnistumisen. Vapaaehtoistyöntekijä myös toteuttaa omaa kutsumustaan seurakuntayhteydessä. Hän on Kristuksen jäsen juuri omalla paikallaan ja meidän työntekijöiden tulisi myös arvioida, mitkä ovat hänen lahjat ja vahvuudet ja olla tukemassa häntä erityisesti niiden toteuttamiseen.” (Vastaaja)

Vastauksista kävi ilmi, että vapaaehtoistyötä tulisi arvostaa työn määrästä riippumatta. Eräs työntekijä oli hienosti vastannut, että jokaisella on elämässään erilaisia

elämänvaiheita ja aina ei ole aikaa ja voimavaroja jakaa omaa aikaa vapaaehtoistyöhön. Vapaaehtoistyöhön osallistuminen ei kuitenkaan saa tai voi olla mittari ihmisen kristillisyydestä. Vapaaehtoiset vievät Kristuksen sanomaa eteenpäin omalla osaamisellaan ja omalla paikallaan.

“Kukin antakoon sen mukaan kuin on mielessään päättänyt, ei vastentahtoisesti eikä pakosta, sillä iloista antajaa Jumala rakastaa” Raamattu, 2 kor. 9:7

Vastauksissa nousi esille, että moni työntekijä tekee myös itse vapaaehtoistyötä tai on aikaisemmin tehnyt. Tämän pohjalta työntekijä saa hyvän näkökulman miten ohjata vapaaehtoista, koska on itsekin ollut vapaaehtoisen roolissa. Eräs vastaaja kertoi, että kun tekee vapaaehtoistyötä oman työajan ulkopuolella saa paljon voimavaroja omaan arkeen, jota ei arjen työstä voi saada. Oma työ on usein kiireistä, mutta vapaaehtoistyössä kiire unohtuu ja työtä voi hoitaa rauhassa omien resurssiensa mukaan. Vapaaehtoistyössä on se hyvä puoli, että sitä voi tehdä juuri sen verran kuin omat voimavarat suovat.

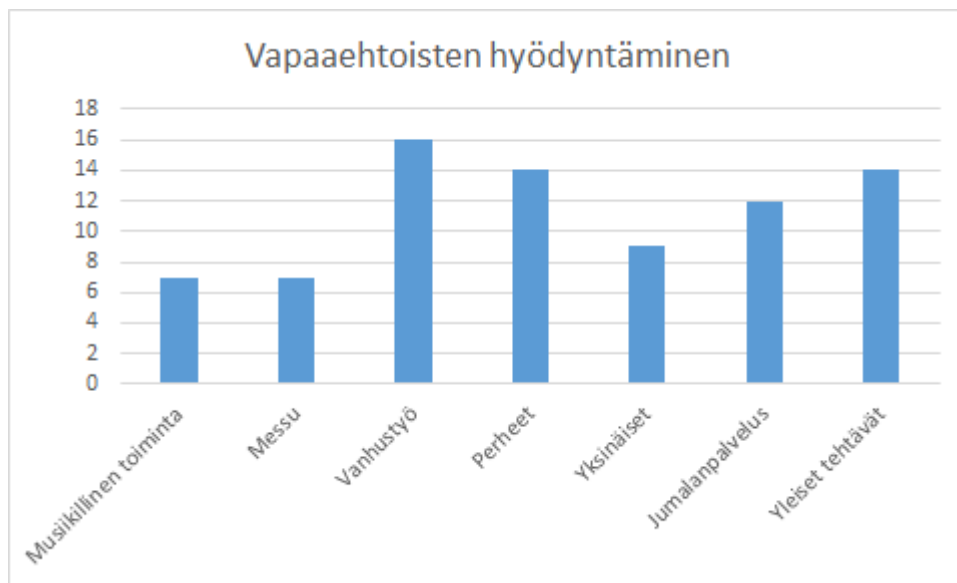
Työntekijät kokivat, että vapaaehtoiisiin pitää nyt panostaa, sillä tulevaisuudessa palkattujen työntekijöiden määrä tulee vähenemään. Tällöin on tärkeää, että vapaaehtoisten voimin pystytään pitämään edes jonkinlaista toimintaa seurakunnassa yllä.

“Vapaaehtoistyö on tärkeää, koska valtion varat eivät riitä tarjoamaan apua riittävästi sitä tarvitseville. Seurakunnat ovat myös kovan paineen alla, nähdään ja koetaan, että tilausta monenlaiseen apuun olisi. Työntekijäresurssit eivät riitä. Tulevaisuudessa palkattujen työntekijöiden määrä vähenee ja siksi meidän on satsattava vapaaehtoiisiin. Vapaaehtoistyö voi olla myös tekijälleen palkitsevaa monin tavoin. (Voi olla tekemässä jotain konkreettista ja siten palvella ja olla osallinen seurakuntayhteydessä.)” (Vastaaja)

6.2 Vapaaehtoistyön hyödyntäminen erilaisissa työtehtävissä

Pyysimme tutkimuskyselyssä Savonlinnan seurakunnan työntekijöiltä kuvailemaan työtehtäviä, joissa vapaaehtoistyötä voisi hyödyntää. Saamamme vastaukset olivat pitkiä ja niistä huomasi selvästi, että vastausta tähän kysymykseen oli mietitty tarkasti.

Seurakunnassa on paljon tehtäviä, joissa vapaaehtoisia voi hyödyntää. Usea vastaaja vastasi, että listausta työtehtävistä olisi helpompi tehdä jos voisi kirjoittaa missä vapaaehtoisia ei voisi hyödyntää. Vapaaehtoisten käyttäminen erilaisissa työtehtävissä oli myös hyvin työalakohtainen. Savonlinnan seurakunnan työntekijät käyttäisivät mahdollisuuksien mukaan vapaaehtoisia kaikkeen sellaiseen toimintaan, jota ei ole kirkollisessa lainsäädännössä toisin määrätty. Kirkkolaissa määritellään, että tiettyihin toimiin tarvitaan ammatillinen osaaminen.

Vanhusten ja yksinäisten rinnalla kulkijoina vapaaehtoisen panostus on merkittävä. Vanhuksia sekä yksinäisiä on paljon Savonlinnan seurakunnan alueella ja kaikille haluaisi antaa aikaa, mutta resurssit eivät yksinkertaisesti riitä siihen, että kaikkia kävisi tapaamassa ja auttamassa. Onneksi Savonlinnan seurakunnassa on paljon vapaaehtoisia, jotka ovat valmiita antamaan omasta ajastaan näille vanhuksille ja yksinäisille. Vaikka paljon vapaaehtoisia käy vanhuksia ja yksinäisiä tapaamassa, tarvittaisiin vapaaehtoisia tähän tehtävään enemmänkin. Vanhustyössä sekä yksinäisten tukena vapaaehtoisia voi hyödyntää esimerkiksi seuranyhteyksinä. Vapaaehtoistyöntekijä voi auttaa vanhusta monella tavalla kuten käymään kaupassa, piipahtaa kahvilla tai lähteä seuraksi Jumalanpalvelukseen.

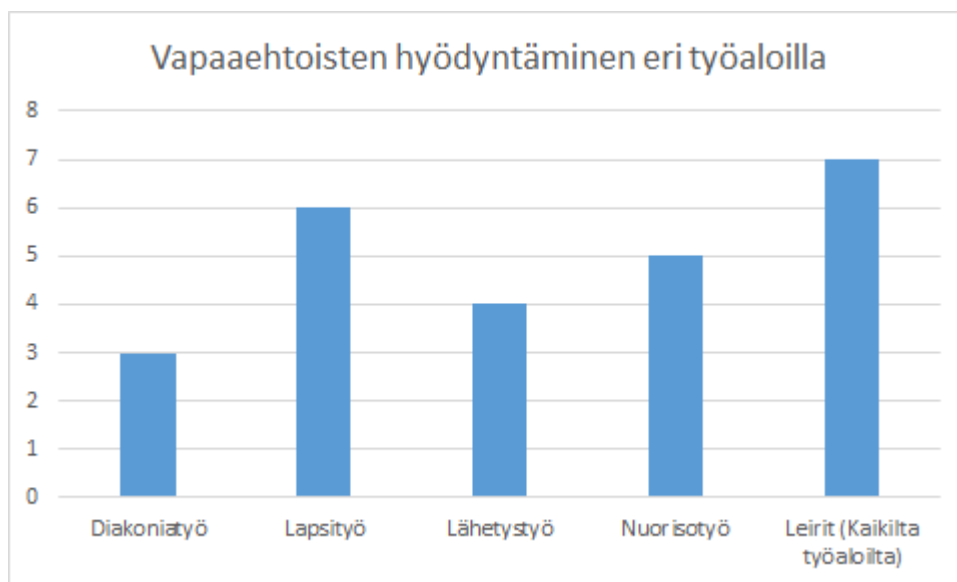
Messuissa vapaaehtoistyöntekijöitä voi hyödyntää tekstin lukijoina, kolehdin kantajina, virsikirjojen jakajina, tilojen järjestelijöinä tai messukahvien tarjoilijoina. Etenkin monet eläkeikäiset kokevat tämän mukavaksi vapaaehtoistyöksi. Mukana olemisen ja

johonkin kuuluminen tuo vapaaehtoisille itselleen enemmän iloa kuin mitä he itse ajattelevat antavansa muille työpanoksellaan.

Seurakunnan musiikillisissa toiminnoissa, kuten messuissa tai muissa tilaisuuksissa, vapaaehtoisia voi hyödyntää säestäjinä, laulujen valitsijoina, sekä esimerkiksi heijastettavien laulunsanojen diojen vaihtajina. Vastauksissa nostettiin tärkeäksi, että musiikkia ja laulajia vapaaehtoisten kautta voisi viedä enemmän palvelutaloihin ja laitoshartauksiin.

Perheissä voisi käyttää vapaaehtoista apuna esimerkiksi lastenhoidossa, jotta vanhempi saisi hiukan omaa aikaa vaikkapa kaupassa käyntiin. Perheisiin voisi antaa vaikka siivousapua. Lisäksi on tärkeää, että paikalla olisi välillä ylimääräinen aikuinen.

Usealta vastaajalta tuli vapaaehtoisen hyödyntäminen yleisissä tehtävissä. Yleisiin tehtäviin lukeutui monenkirjavia hommia kuten tarjoilun hoitaminen, siivoaminen, tilojen somistus, seurakunnan toiminnan ideointi, kouluvierailut, myyjäiset, tapahtumat, arkun kantaminen hautumaan haravointi ja keittiöhommot.

Työntekijät pitivät tärkeänä, että vapaaehtoistyö on organisoitua, sillä monella on halua mennä vaikkapa vapaaehtoisena ystäväksi vanhukselle, mutta eivät tiedä, että kenen luona voisivat käydä. Kun vapaaehtoistyö on organisoitua ja kun tiedotetaan eri mahdollisuuksista tehdä vapaaehtoistyötä lopputulos tyydyttää kaikki osalliset, niin työntekijät, vapaaehtoiset kuin myös vapaaehtoistyöstä hyötyvä kolmas osapuoli.

Vastauksien pohjalta teimme taulukon, jossa käy ilmi, että mihin työaloihin vapaaehtoista voisi hyödyntää. Leirit käsittelee kaikkien työalojen leirit kuten nuortenleirit, rippileirit, lastenleirit, päihdeleirit, kehitysvammaistenleirit. Diakoniatyössä vapaaehtoista voi käyttää monenlaisissa työtehtävissä kuten vanhuksien, yksinäisten ja perheiden ystävänä ja tukihenkilönä. Lapsi- ja perhetyössä vapaaehtoisen apua tarvitaan muun muassa päivä- ja perhekerhoissa “varamummuina” ja avustajina sekä perheiden tukemisessa arjen toiminnassa. Lähetystyössä vapaaehtoisia voi käyttää muun muassa erilaisten piirien vetäjinä sekä myyjäisten ja tilaisuuksien järjestämisessä. Nuorisotyössä vapaaehtoinen toimii muun muassa kerhonvetäjinä sekä isosena leireillä.

6.3 Vapaaehtoistyön arvostus Savonlinnan seurakunnassa

Vapaaehtoistyön arvostusta Savonlinnan seurakunnassa selvitimme kysymällä “onko seurakunnassa tehtävä vapaaehtoistyö mielestäsi tärkeää”. Kyselyyn vastanneista kaikki Savonlinnan seurakunnan työntekijät arvostivat vapaaehtoistyötä erittäin paljon. Vastauksista huomasimme, että jokainen työntekijä oli kiitollinen siitä, että seurakunnassa on vapaaehtoisia ja heille on toimintaa. Vapaaehtoiset rikastuttavat seurakunnan toimintaa monella eri tapaa. Suurin osa vastanneista kokivat vapaaehtoistyön tärkeäksi.

“Kyllä. Monille ihmisille on tärkeää päästä jollakin lailla osallistumaan vapaaehtoistyöhön - se antaa heille enemmän kuin ottaa. Ja ainakin iäkkäämmille puurtajille se on mielekäs tapa jatkaa tekemistä/touhuamista työuran jälkeen, mikäli terveyttä ja jaksamista riittää. Seurakunnan omat resurssit alkavat olla niin minimiin mitoitettuja, että vapaaehtoiset ovat kullannarvoisia toiminnan elvyttäjiä/ylläpitäjiä/jatkajia varsinaisen henkilökunnan kanssa.” (Vastaja)

Savonlinnan seurakunnan työntekijöiden mielestä pitäisi vielä enemmän kiinnittää huomiota vapaaehtoisen kuuntelemiseen ja siihen mitä vapaaehtoinen voisi antaa seurakunnalle enemmän kuin mitä seurakunta tarvitsee vapaaehtoiselta. Tärkeänä pidettiin sitä, että kysyntä ja tarjonta kohtaisi ja jokainen voisi toteuttaa itseään parhaaksi katsomallaan tavalla.

Joistakin vastauksista ilmeni huoli seurakunnan tulevaisuudesta ja siitä, että vapaaehtoistyöllä korvattaisiin palkallista työvoimaa. Kuitenkin vastauksista huomasimme, että on hieno juttu, että vapaaehtoisia voidaan käyttää ja jotta he voivat jatkaa toimintaa jos kirkon virkoja muuten vähennetään. Osa vastaajista koki vapaaehtoistyön tärkeänä, kunhan sen varjolla ei vähennetä palkallisen työn arvostusta ja työvoimaa. Yksi vastaaja oli sitä mieltä, että ehkä vapaaehtoistyö on tärkeää, mutta sitä ei arvosteta.

Vastaajat kokivat, että on tärkeää kun seurakuntalainen voi olla itse vaikuttamassa ja olla yhdessä tekemässä asioita työntekijöiden kanssa, mutta joskus myös itsenäisesti. Seurakuntalaiset tulevat mielellään vapaaehtoiseksi seurakunnan toimintaan ja monet eläkeläiset pitävät rikkautena ja arkensa kohokohtana sitä kun saavat tehdä tärkeää vapaaehtoistyötä seurakunnan hyväksi.

“Minusta se on hyvin tärkeää niin seurakuntalaisena, kuin työntekijänkin apuna ja työntekijänäkin joissakin tilanteissa. On tärkeää, jos seurakuntalaisella on mahdollisuus vaikuttaa ja olla yhdessä tekemässä asioita työntekijöiden kanssa ja joskus myös itsenäisesti. Vapaaehtoistyössä on varmaankin seurakunnan tulevaisuus, kun työvoima vähenee.” (Vastaaja)

6.4 Vapaaehtoisten hyödyntäminen Suurella sydämellä –verkkopalvelussa

Tutkimuskyselymme neljäs kysymys oli “oletko itse saanut apua työtehtäviisi vapaaehtoisilta Suurella sydämellä -verkkopalvelun aikana”. Viidennessä kysymyksessä kysyimme “oletko pyytänyt apua”.

Suurella sydämellä -verkkopalvelu on toiminut Savonlinnan seurakunnassa noin kolmen vuoden ajan. Kaikki työntekijät tiesivät, että heillä on mahdollisuus käyttää kyseistä palvelua, mutta yllättävää oli se kuinka pieni osa työntekijöistä todella käytti Suurella sydämellä -verkkopalvelua. Useat työntekijöistä kuitenkin vastasivat, että heillä on tarkoitus tutustua palveluun ja alkaa käyttämään sitä tulevaisuudessa. Vapaaehtoiset saadaan mukaan kuitenkin joltain muuta kautta kuten oman työn kautta tai muiden vapaaehtoisten innostamana.

Vastauksissa kävi ilmi myös sellainen asia, että vapaaehtoiset kokevat hankalaksi, että on monenlaisia vapaaehtoislistoja kuten lähetystyöllä, aikuistyyöllä ja Suurella sydämellä verkkopalvelulla. Vapaaehtoiset ovat tuoneet esille, että voisi olla keskitetysti yksi paikka, jossa on kaikki vapaaehtoiset sekä vapaaehtoistoiminta. Tämä helpottaisi myös työntekijöiden työtä kun he voisivat katsella vapaaehtoisia avuksi yhden palvelun kautta, jolloin vapaaehtoisten etsimiseen käytetty aika myös vähenisi.

6.5 Vapaaehtoistyön kehittäminen Savonlinnan seurakunnassa

Vastauksien pohjalta nousee yksi ylitse muiden oleva kehittämistarve. Savonlinnan seurakunnan tuli keskittää vapaaehtoisen hankinta yhteen palveluun. Vastauksissa tuli esille, että vapaaehtoisia toimintaan sai, mutta useimmiten he saatiin joltain muuta kuin

Suurella sydämellä -verkkopalvelun kautta. Työntekijöillä on luottohenkilöitä vapaaehtoistoiminnassa joita he käyttävät. Työntekijät saavat vapaaehtoisia mukaan oman työnsä kautta vaikkapa omista kerhoista joita vetää. Olisi kuitenkin tärkeää, että kysyntä ja tarjonta olisivat samassa paikassa, jossa ne olisi helpommin löydettävissä kuin, että vapaaehtoislistoja lähdetään etsiskelemään. Kun tarjolla olevat vapaaehtoistehtävät olisivat keskitetyksi verkossa nähtävillä, voisi toimintaan löytyä mukaan täysin uusiakin vapaaehtoisia, joilla ei ole aiemmin ollut yhteyttä seurakuntaan.

“En ole varmaan ainoa, jolle Suurella sydämellä -toiminta on vielä jähmeää. Siihen minusta pitäisi nyt vaan keskittyä meidän kaikkien, uskaltaa rohkeasti miettiä asioita sen kautta, voisiko tähän löytyä joku ihminen, jolle tämä olisi oikea palvelupaikka. Suurella sydämellä -sivusto on meille jo niin iso kakku, että sen parempi hyödyntäminen riittää haasteeksi tällä hetkellä.”
(Vastaaja)

Useassa vastauksessa esille nousi myös halu muistaa tai palkita vapaaehtoisia kiitokseksi heidän tärkeästä panoksesta vapaaehtoistyössä. Vaikka vapaaehtoiset tekevät pyyteettömästi hyvää yhteisön ja yksilöiden hyväksi, on heitä silti tärkeää muistaa kiittää ja muistuttaa siitä, että he ovat tärkeä osa seurakuntaa. Vapaaehtoinen tulee toimintaan mukaan vapaaehtoisena ilman minkäänlaista vastiketta, on monella työntekijällä halua jotenkin palkita ja muistaa vapaaehtoisia. Säännöllinen yhteydenotto työntekijän puolelta vapaaehtoiseen pidettiin tärkeänä ja myös sitä kautta vapaaehtoinen voi kokea olevansa tärkeä ja, että hänet muistetaan seurakunnan puolelta. Vapaaehtoisen tulisi myös kokea, että hän on tärkeä ja arvokas omine tarpeineen ihmisenä, eikä ainoastaan hänen työpanoksen kautta. Esille tuotiin myös sellainen ajatus, että vapaaehtoiselle voisi olla tukihenkilö. Vastauksessa ei kuitenkaan käynyt ilmi, että olisiko tukihenkilö seurakunnan työntekijä tai vertaistuellisesti toinen vapaaehtoinen. Tämä oli mielestämme kuitenkin hieno ajatus ja joka ehdottomasti vaatii esille nostamisen. Eräs vastaaja oli sitä mieltä, että vapaaehtoistyöhön pitäisi varata aikaa ja rahaa, koska se toisi huomattavasti enemmän tuottoa kuin mitä siihen menee. Tuotolla tarkoitetaan niin rahallista kuin henkistä tuottoa.

“Vapaaehtoisten hoitaminen/muistaminen!!!! Perehdyttäminen vapaaehtoistyöhön. Tukihenkilö vapaaehtoiselle. Tärkeää on päästä purkamaan kokemuksia vertaisryhmässä. Nopeantoiminnan palaveri ennen ja jälkeen tapahtuman.

Vapaaehtoisten hoitamiseen on varattava työ-aikaa ja myös rahaa. Varmasti maksaa, mutta tuo tuottoa enemmän. Vapaaehtoisen kanssa tehtävä työ myös näkyy, se voi olla se juttu miksi haluan kuulua seurakuntaan. (Eräs keskustelu meni näin: Sain apua seurakunnasta silloin kun elämä kaatui päälle. Nyt olen jo jaloillani. Toivoisin voivani auttaa joskus jotain toista ihmistä. Tuntui niin hyvältä kun minua autettiin silloin, kun en itse jaksanut.) Tämä nuori nainen on nyt jaloillaan ja vie viestiä eteenpäin. Voiko olla parempaa mainosta seurakuntaelämästä???”
(Vastaaaja)

Vastauksissa kehittämistarpeeksi nousi esille uuden näkökulman löytyminen vapaaehtoistyön tekemiseen, jotta seurakunta voisi toimia elävästi. Esille nousi myös vapaaehtoistyön kartoittaminen ja tarve Savonlinnan seurakunnassa. Näiden vastausten esille tuomisessa nousi samalla vahvasti myös tiedottaminen seurakunnan erilaisista tilaisuuksista ja tapahtumista, koska yksin seurakunnan verkkopalvelut eivät riitä. Muun muassa kaikilla vanhuksilla ei ole mahdollisuutta tai vaadittavaa osaamista käyttää seurakunnan verkkopalveluita. Vaikka olisi tärkeää, että Savonlinnan seurakunnan työntekijät keskittyvät yhteen palveluun vapaaehtoistyön näkökulmasta olisi hyvä olla myös yksi sellainen kanava joka tavoittaa esimerkiksi sellaiset vanhukset, joilla ei ole mahdollisuutta käyttää Suurella sydämellä verkkopalvelua.

Vapaaehtoistyössä olisi kannattavaa hyödyntää myös nuoria, joiden seurakuntayhteys uhkaa katketa isosiän ylittäneillä. Nuorten aikuistuesssa ja elämäntilanteiden muuttuessa nuoret aikuiset kokevat, että nuortenillat eivät ole enää se palvelu josta he saisivat kristillistä antia omaan elämäänsä. Nuoret aikuiset ovatkin suurin ryhmä, joka tippuu pikkuhiljaa seurakunnan toiminnasta pois, ja ovat myös suurin kirkosta eroava ikäryhmä (Hoikkala, Sell 2008 s. 84). Tässä kohtaa heille voisi mainostaa erilaisista vapaaehtoistyön muodoista, joita he voivat tehdä oman ajan ja halun puitteissa. Tällöin heillä säilyisi kontakti seurakunnan toimintaan ja he voisivat löytää sieltä uusia toimintoja, joissa käydä. Kun nuoret tippuvat kyydistä ja kuluu aikaa siitä kun on ollut aktiivinen seurakuntalainen, on vaikeampi ottaa kontaktia seurakuntaan.

Esille nousi Suurella sydämellä -verkkopalveluun keskittyminen. Työntekijät kokivat Suurella sydämellä -verkkopalvelun käytön olevan vielä jähmeää, mutta he halusivat, että olisi rohkeutta tutustua kunnolla palveluun ja alkaa rohkeasti käyttämään sitä. Ei kuitenkaan riitä, että vain työntekijät ovat verkkopalvelussa vaan sinne tarvitaan myös

seurakuntalaiset, jotka tarvitsevat vapaaehtoista. Täytyisi myös aktivoitua verkkopalvelun mainostamisessa, jotta sinne löytävät vapaaehtoiset sekä he jotka tarvitsevat vapaaehtoisia.

Vastauksissa nousi esille myös koulutuksen tarve vapaaehtoisille. Savonlinnan seurakunta on järjestänyt vapaaehtoisille koulutusta keväällä 2015. Suunnitteilla on myös lisää koulutuksia lähitulevaisuudessa, joissa syvennetään vapaaehtoisten osaamista.

Vapaaehtoisen hyödyntämisessä on vain mielikuvitus rajana ja vastauksissa nousi esille paljon ideoita siitä missä vapaaehtoista voisi hyödyntää. Mielestämme Savonlinnan työntekijöiden tulisi istua saman pöydän ääreen ja tuoda nämä ideat esille ja kehittää vapaaehtoistoimintaa siten. Monella työntekijällä oli hienoja ajatuksia ja ideoita, mutta he eivät ehkä tuo niitä esille työyhteisössä tai sitten ajatuksia tuodaan esille ehkä vain puolihuolimattomasti puheen tasolla ja itse kehittämistyö jää tekemättä mahdollisen resurssipulan myötä.

7 POHDINTA

7.1 Vastausprosentin vähäisyys

Tutkimuksemme tavoitteena oli tarkastella vapaaehtoistyötä Savonlinnan seurakunnan työntekijöiden näkökulmasta. Halusimme kysyä työntekijöiltä kysymykset avoimilla kysymyksillä, jotta saamme mahdollisimman todellisen vastauksen siitä, miten työntekijät asian kokevat. Kyselyn toteuttamisen jälkeen varmistui meille se, että tämä oli oikea tapa kysyä, sillä vastaaja sai tuoda omat näkökulmat esille ja mielestämme työntekijät ovat tuoneet asiat esille tarkasti mieltien

Odotimme kyselytutkimukseen isoa vastausprosenttia, sillä kysely oli jokaiselle Savonlinnan seurakunnan työntekijälle kirkkoherran määräämä työtehtävä. Pienoinen pettymys oli, että lähetimme kyselyn 109 työntekijälle ja vastauksia tuli vain 34 työntekijältä. Webropol näyttää myös kuinka moni oli avannut viestin, mutta ei ollut lähettänyt vastausta ja viestin avanneita oli 46. Eli melkein puolet olivat katsoneet kyselyä, mutta eivät olleet vastanneet siihen. Olemme pohtineet, että miksi vastausprosentti oli niin pieni. Kuitenkin vastauksista, jotka saimme huomasi, että vapaaehtoistyö on iso osa Savonlinnan seurakunnan toimintaa ja sitä arvostetaan isosti. Vastaamatta jätti 75 työntekijää, mutta silti heistä kyselyn oli kuitenkin avannut 46 ihmistä. Miksi he eivät ole vastanneet kuuteen kysymykseen joka ei olisi vienyt aikaa tuhottomasti ja kuitenkin heillä on ollut aikaa avata kysely. Voiko vastaamatta jättämisen syynä olla se, että vapaaehtoistyö ei ole niin iso osa heidän työnkuvaansa ja siksi eivät ole osanneet vastata kysymyksiin.

7.2 Vastauksien pohtiminen

Vastauksissa tuli esille se kuinka paljon aikaa vaatii vapaaehtoisen perehdyttäminen erilaisiin työtehtäviin. Osassa vastauksissa sanottiin, että asian tekee itse useimmiten nopeammin kuin, että perehdyttää siihen vapaaehtoisen ja antaa hänen tehdä homma. Mielestämme Savonlinnan seurakunta voisi kehittää toimintaa niin, että heillä olisi yleinen perehdytyspäivä vapaaehtoisille tietyin väliajoin. Perehdytyspäivään voisi tulla vapaaehtoisia perehtymään seurakunnan toimintaan ja siellä voisi työntekijät olla kertomassa miten esimerkiksi jumalanpalveluksessa vapaaehtoisen tulisi toimia. Näin saataisiin yksittäisen työntekijän perehdytyksestä säästettyä työtunteja.

Ilolla ja lämmöllä luimme vastauksia vapaaehtoistyöstä, sillä lähes jokainen kirjoitti vapaaehtoisista hyvin kauniisti ja hiukan harmitteli sitä, etteivät pysty palkitsemaan vapaaehtoisia. Työntekijöiden mielestä seurakunnan toimintaa pystytään tekemään vapaaehtoisten avulla paljon suuremmalla kapasiteetilla. Vapaaehtoisia arvostettiin hyvin korkealle ja heitä pidettiin Savonlinnan seurakunnan kantavana voimana. Seurakunnan tekevät nimenomaan seurakuntalaiset eivätkä vain seurakunnan työntekijät.

Lähes kaikki kyselyymme vastanneista haluaisivat, että Savonlinnan seurakunnassa keskityttäisiin yhteen vapaaehtoispalveluun. Tämän asian ovat tuoneet esille myös vapaaehtoiset. Se, että vapaaehtoistoiminta keskitettäisiin vain yhteen palveluun säästäisi varmasti myös työntekijän aikaa etenkin silloin kun tarvitaan vapaaehtoisia ja niitä pitäisi etsiä erilaisista listoista. Toisaalta mietimme, että jos lähes kaikki työntekijät kokevat keskittämisen yhteen palveluun tärkeänä ja Suurella sydämellä -verkkopalvelu on ollut jo kolmen vuoden ajan käytössä eikä siihen ole tutustuttu sen enempää, niin onko työntekijöillä oikeasti halua ja kiinnostusta panostaa uuden oppimiseen ja siirtyä rohkeasti kokeilemaan uutta. Pohdimme, että onko uuden verkkopalvelun käyttäminen tuntunut aluksi työntekijöistä haasteelliselta ja he ovat halunneet pysyä vanhoissa tutuissa käytännöissä antamatta mahdollisuutta uudelle palvelulle. Olisi hyvä jos Savonlinnan seurakunta voisi pitää työntekijöilleen kunnollisen perehdytyspäivän, jotta ei jää ainakaan siitä kiinni etteikö asiaan olisi perehdytty. Toisaalta aina uuden oppiminen kiireen keskellä koetaan hieman negatiivisena, mutta rohkeasti kun asiaa kokeiltaisiin niin se voisi synnyttää hyvän toimivan vapaaehtoisorganisaatio Savonlinnan seurakunnalle.

Kirkko on hyvin näkyvillä verkossa, jossa on myös ihmiset tänä päivänä enenevässä määrin. Varmasti haasteena kuitenkin tulee olemaan Savonlinnan seurakunnassa kuten muissakin seurakunnissa se, että miten tavoitetaan ne ihmiset, joilla ei ole mahdollisuutta olla verkossa. On kuitenkin iso osa ihmisiä, joilla ei ole mahdollisuutta tähän palveluun ja iso osa heistä on vanhuksia. Heille pitäisi olla myös jokin kanava miten he pääsevät erilaisiin vapaaehtoispalveluihin käsiksi. Onko sittenkin hyvä olla kaksi palvelua, tuoko omainen, vapaaehtoinen ystävä vai työntekijä ihmisen joka ei pääse verkkoon asiat vapaaehtoispalveluun? Olisiko mahdollista järjestää esimerkiksi jumalanpalveluksen jälkeen kerran kuukaudessa vapaaehtoisille kiitostilaisuus, jossa tiedotettaisiin uusista vapaaehtoistöistä ja tarjottaisiin vapaaehtoisille ja vapaaehtoisuudesta kiinnostuneille pullakahvit?

Seurakunta auttaa hädässä olevia ihmisiä ja niitä jotka jäävät kaiken muun avun ulkopuolelle. Tämä on tiedossa ihmisillä ja he osaavat hakeutua seurakunnan autettavaksi pääsääntöisesti hyvin. Vastauksissa oli huomattavissa, että paljon on sellaisia tarinoita, että ihminen on saanut hädän hetkellä avun seurakunnasta ja kun hän

on itse päässyt jaloilleen on hänellä ollut halu auttaa muita. Turvallisena ajatuksena pidettiin myös sitä, että vapaaehtoinen itse saattaa ensin olla täysissä sielun ja ruumiin voimissa, mutta oli lohdullista ajatella, että jos omat voimavarat hiipuvat ja tarvitseekin itse rinnalla kulkijaa tai muuta apua, niin se on saatavilla. Jokainen meistä on ihminen omine vahvuuksineen ja heikkouksineen ja elämä voi muuttaa avun antajan välillä avun saajaksi.

Mielenkiintoista oli huomata kuinka yhteneviä vastauksia kyselyyn vastaajilla oli. Vastauksien linja pysyi aikalailla kasassa ja vain muutamassa vastauksessa oli toisistaan enemmän poikkeavia näkökulmia. Lähes kaikilla oli sama näkymä siitä minkälaista toimintaa tällä hetkellä Savonlinnan seurakunnassa vapaaehtoisille on ja mitä sieltä vielä puuttuu. Kaikilla oli aikalailla samanlainen käsitys siitä miten Savonlinnan seurakunnan vapaaehtoistoimintaa tulisi kehittää. Näin ollen vastauksien analysointi oli suhteellisen helppoa. Vastauksien perusteella sai aika hyvän suunnan siitä, miten vapaaehtoistyötä tulisi kehittää Savonlinnan seurakunnassa

Toivomme, että Savonlinnan seurakunta lähtisi kehittämään vastauksien pohjalta vapaaehtoistoimintaa seurakunnassaan. Vastauksien pohjalta sai selville aika selkeän kuvan siitä, miten kehittämistä voisi lähteä tekemään. Kehittämistä voisi lähteä pikkuhiljaa viemään eteenpäin. Tarkoituksena ei ole, että kaikkia kehittämiskohteita vietäisiin eteenpäin heti, koska vaarana on se, että kaikkiin aletaan tekemään kehittämistä ja alkuinnostuksen jälkeen asiat jäävät ja kehittämiseen ei pystytty panostamaan täysillä.

7.3 Tutkimuksen haasteet

Opinnäytetyötä tehdessämme aikataulu koitui haastavaksi. Tarkoituksenamme oli saada kysely työntekijöille helmi-maaliskuussa 2015. Tämä ei kuitenkaan toteutunut moninaisista syistä. Aikataulu viivästyi, mutta saimme kyselyn lähtemään toukokuussa 2015 ja työntekijöillä oli runsaasti aikaa vastata kyselyyn. Saimme vastaukset hyvissä ajoin ja pääsimme analysoimaan niitä kun saimme vastausraportin Webropol - vastaavalta omaan sähköpostiimme. Kyselymme analysointi osoittautui haastavaksi

myös siksi koska vastaukset eivät tulleetkaan nimettöminä sähköpostiimme ja tästä johtuen jouduimme kierrättämään vastaukset Webropol-vastaavan kautta. Vastajien identiteetti pysyi kuitenkin meiltä salassa, sillä emme avanneet vastaajien lähettämiä vastaussähköposteja. Tästä johtuen emme pystyneet erittelemään vastaajia esimerkiksi numeroilla, sillä vastaukset tulivat sekalaisessa järjestyksessä, emmekä tiedäneet mitkä vastaukset tulivat samalta vastaajalta.

Jälkikäteen mietittynä kyselyssämme olisi voinut olla tarkentavia kysymyksiä, kuten millä työalalla työntekijä työskentelee sekä missä tehtävissä he tällä hetkellä hyödyntävät vapaaehtoistyötä. Pohdimme myös, että olisiko vastausprosenttia nostanut se, että olisimme lisänneet kyselymme alkuun monivalintakysymyksiä, joilla olisimme selvittäneet kuinka monen työntekijän työnkuvaan kuuluu työskentely vapaaehtoisten parissa. Tämä olisi saattanut johtaa korkeampaan vastausprosenttiin, sillä he ketkä eivät työskentele aktiivisesti vapaaehtoisten parissa, olisivat voineet suorittaa kyselyn nopeammin vastaamalla muutamaaan monivalintakysymykseen ja lopuksi esimerkiksi kertoa halutessaan avoimeen kysymykseen omista ajatuksistaan vapaaehtoistyöstä. Näin olisimme saaneet myös selville prosenttiosuuden työntekijöistä, jotka hyödyntävät vapaaehtoisia, sekä millä työaloilla vapaaehtoiset ovat iso osa työtä.

Mielestämme oli tärkeää tuoda esille Savonlinnan seurakunnan työntekijämäärät työaloittain, sillä se kertoo siitä, kuinka vähän seurakunnalla on resursseja käytettävissä seurakuntalaisten määrään nähden. Tämä antaa osviittaa siihen, että vapaaehtoisille on todellinen tarve. Vaikka seurakuntalaiset muodostavat itsessään seurakunnan, ovat työntekijät mielestämme silti heitä, jotka luovat edellytyksiä seurakuntalaisille ja seurakunnan toiminnalle. Täten mielestämme työntekijöiden määrän esittelemine on tärkeä osa tutkimustamme, kuten myös siksi, että tutkimuksemme käsittelee työntekijöiden suhdetta vapaaehtoistyöhön ja vapaaehtoistyöntekijöihin.

Opinnäytetyömme aikana Suurella sydämellä -verkkopalvelu on muuttunut vapaaehtoistyö.fi sivustolle. Pohdimme nimenvaihdoksen tapahduttua, että puhumme tutkimuksessamme Suurella sydämellä -verkkopalvelusta vai vapaaehtoistyö.fi-sivustosta. Päädyimme käyttämään tässä tutkimuksessa nimeä Suurella sydämellä -verkkopalvelu, koska se kuitenkin on se, minkä ihmiset muistavat ja tietävät, vaikka nimi on muuttunut tutkimustyötä tehdessämme.

7.4 Tulevaisuuden kehittämisideat

Jatkotutkimuksena olisi mielenkiintoista tehdä sellainen tutkimus, jossa kysyisimme Savonlinnan seurakunnan vapaaehtoisilta, että mitä mieltä he ovat vapaaehtoistyöstä Savonlinnan seurakunnassa. Olisi kiinnostavaa tietää kehittäisivätkö he samoja asioita, joihin työntekijät ovat huomionsa kiinnittäneet. Eräs vastaaja oli myös kiinnostunut sellaisesta tutkimuksesta, jossa vapaaehtoisilta kysyttäisiin vapaaehtoistyöstä. “Olisin kiinnostunut näkemään samanlaisen tutkimuksen siitä, mitä vapaaehtoistyötä tekevät siitä ajattelevat ja mikä sai heidät tulemaan mukaan.” (Vastaaja)

Olisi mielenkiintoista myös tehdä tutkimus, jossa tutkittaisiin Savonlinnan seurakuntalaisten vapaaehtoisuuteen osallistumista ja sitä, kuinka moni on aktiivinen seurakuntalainen ilman, että osallistuu juurikaan vapaaehtoistyöhön. Näin voisi tutkia sitä miksi joku osallistuu vapaaehtoistyöhön ja miksi toinen taas ei ja mitä voisi kehittää, jotta kaikille halukkaille löytyisi sopivaa ja mielekästä vapaaehtoistyötä, joka loisi tiiviin yhteyden seurakuntaan.

Suurena osana Savonlinnan seurakunnan vapaaehtoistyötä on tukihenkilötoiminta. Tukihenkilöiden tuettavia olivat muun muassa yksinäiset, perheet ja vanhukset. Mielestämme olisi myös kiinnostavaa tutkia näiden tuettavien ja aiemmin tukea saaneiden mielipiteitä vapaaehtoistyöstä ja sen laadusta. Olisiko tukea saaneella ollut erilaisia toiveita avun suhteen tai jos on ollut onko saatua tukea pystytty muokkaamaan toivotun avun suuntaan. Entisten tuettavien suhdetta vapaaehtoisuuteen olisi myös kiinnostavaa tutkia. Olisi mielenkiintoista tietää, että onko esimerkiksi aiemmin yksinäisyydestä kärsinyt päässyt jaloilleen vapaaehtoisen avulla ja onko hän itse lähtenyt vapaaehtoiseksi voimavarojensa kasvettua.

Marja on töissä Savonlinnan seurakunnalla ja pystyy osaltaan seuraamaan, miten kehittäminen lähtee käyntiin ja minkälaisia tuloksia saadaan aikaan. Marja on ottanut työtehtäväksi vapaaehtoisille tehtävän perehdytyskansion. Savonlinnan seurakunta pystyy hyödyntämään perehdytyskansiota uusien vapaaehtoistyöntekijöiden perehdyttämiseen. Myöskin vapaaehtoisten koulutuksen suunnittelusta on opinnäytetyömme aikana tullut Marjan työtehtävä. Marja on perehtynyt vapaaehtoisuuteen vieraillemalla myös useissa seurakunnissa ja tutustumassa niiden vapaaehtoistoiminnan muotoihin, joka on avartanut Marjan näkemystä vapaaehtoistyöstä ja on näin ollen hyödyksi hänen työtehtävissään. Vierailut ovat

antaneet monenlaisia uusia näkökulmia ja ajatuksia vapaaehtoistyöstä seurakunnassa. Se on myöskin avannut omaa näkemystä Savonlinnan seurakunnassa jo tehtävästä vapaaehtoistyöstä. Marja on myös osallistunut Suurella sydämellä-verkkopalvelun koulutuksiin, joita on järjestetty ympäri Suomea.

LÄHDELUETTELO

- Aaltola, Juhani; Valli, Raine, 2001. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy
- Aira, Annaleena. Toimiva yhteistyö i.a.Työelämän vuorovaikutussuhteet, tiimit ja verkostot. Jyväskylän yliopisto. Tieteellinen tutkimus. Viitattu 22.2.2016 <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/37743/9789513947088.pdf>.
- Diakonia-ammattikorkeakoulu 2010. Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä. Opas diakonia-ammattikorkeakoulun opinnäytetöitä varten. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu.
- Gothoni, Mauri; Helosvuori, Riitta; Kuusimäki, Kalle; Puuska, Karoliina 2012. Kantakaa toistenne kuormia. Helsinki: Kirjapaja.
- Hakala Juha 2016. Johtava nuorisotyönohjaaja. Savonlinnan seurakunta Savonlinna. Sähköpostiviesti 18.3.2016
- Harju, Ulla-Maija; Niemelä, Pauli; Ripatti, Jaakko; Siivonen, Teuvo; Särkelä Riitta, 2001. Vapaaehtoistoiminta seurakunnassa ja järjestössä. Helsinki: Edita Oyj
- Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko; Sajavaara, Paula 1997. Tutki ja kirjoita. 3-4.painos. Tampere: Tammer-Paino Oy.
- Hoikkala, Tommi & Sell, Anna. 2008. Nuorisotyötä on tehtävä. Helsinki: Hakapaino Oy
- Isomäki, Päivi 2013. Ammatilainen vapaaehtoisten keskellä. Dino (4), 30
- Kulmala Mari, Johtava diakoniatyöntekijä. Savonlinnan seurakunta. Savonlinna. Sähköpostiviesti 15.3.2016

- Lehtinen, S.-T. 1997a. Vapaaehtoistyö – Kasvava voimavara? Näkökulmia ammattityöhön Helsinki: Kansalaisareena ry.
- Lehtinen, S.-T. 1997b. Liite 1 teoksessa: Vapaaehtoistyö – Kasvava voimavara? Näkökulmia ammattityöhön. Helsinki: Kansalaisareena ry.
- Modèus, Fredrik 2014. Osallisuuden kutsutut. Vantaa: Hansaprint Oy
- Muhonen Heli 2016. Henkilöstöpäällikkö. Savonlinnan seurakunta.
Savonlinna. Puhelinkeskustelu 4.4.2016
- Niemelä, Jorma; Dufva, Virpi, 2003. Hyvinvoinnin arjen asiantuntijat. Jyväskylä: PS-kustannus
- Nylund, Marianne; Yeung, Anne Birgitta 2005. Vapaaehtoistoiminta anti, arvot ja osallisuus. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Porio, Anja; Porio, Ilkka 2002. Ystävä auttaa. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy
- Raamattu. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama painos. Helsinki: Kirjapaja. 2 Kor. 9:7
- Savonlinnan seurakunta. Enonkosken kappeliseurakunnan historiaa. Viitattu 3.2.2016.
<http://www.savonlinnanseurakunta.fi/enonkosken-kappeliseurakunta>
- Savonlinnan seurakunta. Kerimäen kappeliseurakunnan historiaa ja nykypäivää. Viitattu 3.2.2016.
<http://www.savonlinnanseurakunta.fi/kerimaen-kappeliseurakunta/historiaa-ja-nykypaivaa>
- Savonlinnan seurakunta. Punkaharjun kappeliseurakunta ennen ja nyt. Viitattu 3.2.2016
<http://www.savonlinnanseurakunta.fi/punkaharjun-kappeliseurakunta/ennen-ja-nyt>
- Savonlinnan seurakunta. Savonrannan kirkkopiiri historia. Viitattu 3.2.2016.
<http://www.savonlinnanseurakunta.fi/savonrannan-kirkkopiiri/historia>

- Savonlinnan seurakunta. 10 hyvää syytä. Viitattu 2.3.2016.
<https://www.vapaaehtoistyö.fi/savonlinna/uutinen/1078>
- Seppälä Sakari 2016. Lähetys sihteeri. Savonlinnan seurakunta.
 Savonlinna.Sähköpostiviesti 22.4.2016
- Siekinen Mika 2016. Kirkkomuusikko. Savonlinnan seurakunta.
 Savonlinna. Puhelinkeskustelu 20.4.2016.
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko. Aamenesta öylättiin.
 Viitattu 16.2.2016.<http://www.evl2.fi/sanasto/index.php/Seurakunta>
- Suomen ev.lut. kirkko. Jokainen on osallinen- kirkon vapaaehtoistoiminta.Viitattu
 2.3.2016.[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/F772D7BC236419FAC2257E34002FE352/\\$FILE/Jokainen%20on%20osallinen%20-%20Vapaaehtoistoiminnan%20linjaukset%20lopulliset2015.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/F772D7BC236419FAC2257E34002FE352/$FILE/Jokainen%20on%20osallinen%20-%20Vapaaehtoistoiminnan%20linjaukset%20lopulliset2015.pdf)
- Suomen evankelisluterilainen kirkko. Kohtaamisen kirkko. Viitattu 3.4.2016
<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content2656A1>
- Suomen evankelisluterilainen kirkko. Some seurakunnassa. Viitattu 7.3.2016.
<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content312ECB>
- Suurella sydämellä vapaaehtoistyö i.a. Viitattu 16.2.2016.<https://suurellasydamella.fi>
- Syrjäläinen, Eija; Eronen, Ari; Värri, Veli-Matti, 2007. Avauksia laadullisen tutkimuksen analyysiin.Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy - Juvenes
- Print Thitz. Päivi 2006. Yhteisöllisyys diakoniatyössä. Diakonian tutkimus 12/2006, 93-111. Viitattu 28.2.2016.
- Tuhkanen Eeva 2016. Lapsityönohjaaja. Savonlinnan seurakunta.
 Savonlinna. Puhelinkeskustelu 22.4.2016.

Seppälä Sakari 2016. Lähetys sihteeri. Savonlinnan seurakunta.
Savonlinna.Sähköpostiviesti 22.4.2016

Siekinen Mika 2016. Kirkkomuusikko. Savonlinnan seurakunta.
Savonlinna. Puhelinkeskustelu 20.4.2016.

Tuhkanen Eeva 2016. Lapsityönohjaaja. Savonlinnan seurakunta.
Savonlinna. Puhelinkeskustelu 22.4.2016.

LIITEET

LIITE 1

OPINNÄYTETYÖMME TAVOITTEENA ON TUTKIA SAVONLINNAN
SEURAKUNNAN VAPAAEHTOISTYÖTÄ TYÖNTEKIJÖDEN
NÄKÖKULMASTA!

Hei

kysymykset:

1. Mikä merkitys mielestäsi vapaaehtoistyöllä on Savonlinnan seurakunnassa?
2. Millaisia kokemuksia sinulla on vapaaehtoistyöstä omalla työalallasi?
3. Millaisia muita vapaaehtoistyön tehtäviä tai mahdollisuuksia näkisit omalla työalallasi?
4. Miten kehittäisit seurakunnan vapaaehtoistyötä?
5. Mitä haasteita tai mahdollisuuksia Suurella Sydämellä -vapaaehtoistyö tuo Savonlinnan seurakuntaan?

Terkuin Marja

Loikkanen Toivo
pe 16.1.2015 11:02
Saapuneet
Vastaanottaja:
Hyvönen Marja;
Kopio:
Paintola Leena;
Vastasi 20.2.2015 20:41.

Kysymykset ok.

On lupa tehdä kysely.

Kerro sen tausta ja se, että olen antanut luvan sen toteuttamiseen.

Itsekin kyselyjä toteuttaneena totean, että avokysymysten käsittely on työlästä. Nuo antavat kyllä hyödyllistä tietoa myös minulle ja seurakuntaan vapaaehtoistyön kehittämisen osalta.

Topi

Toivo Loikkanen, vs. kirkkoherra, rovasti
Savonlinnan seurakunta
www.savonlinnaseurakunta.fi, p. 050-540 6111

LIITE 2

Hei,

Olemme Sosionomi (AMK) diakoni-opiskelijoita Pieksämäeltä. Olemme saaneet vs. Kirkkoherra Toivo Loikkaselta luvan lähettää kyselyn kaikille Savonlinnan seurakunnan työntekijöille. Teemme opinnäytetyötä vapaaehtoistyöstä, työntekijän näkökulmasta. Opinnäytetyömme tarkoituksena on tutkia Savonlinnan seurakunnan työntekijöiden suhtautumista vapaaehtoistyöhön. Vastaukset ja tutkimustulokset käsitellään täysin anonyymisti. Opinnäytetyömme tuloksia voidaan hyödyntää seurakunnan vapaaehtoistyön kehittämisessä.

Olisitko ystävällinen ja vastaisit kyselyymme 31.5.2015 mennessä.

Ystävällisin terveisin

Marja Hyvönen ja Elina Mykkänen

Vapaaehtoistyö Savonlinnan seurakunnassa

Hei!

Olemme kaksi aikuisopiskelijaa diakonia-ammattikorkeakoulusta . Opiskelemme sosionomi (AMK) -diakoneiksi Pieksämäellä. Opinnäytetyönä tutkimme vapaaehtoistyötä Savonlinnan seurakunnan työntekijöiden näkökulmasta. Lähetämme kyselyn jokaiselle työntekijälle ja toivomme kaikkien vastaavan kyselyyn 31.5.2015 mennessä.

Kysely on toteutettu niin, että jokainen työntekijä vastaa kyselyyn anonyymisti. Opinnäytetyömme valmistuttua se on kaikkien Savonlinnan seurakunnan työntekijöiden käytettävissä Olemme saaneet luvan tutkimuksen teettämiseen vs. kirkkoherra Toivo Loikkaselta. Opinnäytetyömme tuloksia voi hyödyntää Savonlinnan seurakunnan vapaaehtoistyön kehittämisessä.

**Aurinkoista kesän odotusta!
Marja Hyvönen ja Elina Mykkänen**

1. Mitä sinulle merkitsee vapaaehtoistyö?

---

2. Kuvaile työtehtäviä, joissa vapaaehtoistyötä voisi hyödyntää?

---

3. Onko seurakunnassa tehtävä vapaaehtoistyö mielestäsi tärkeää?

---

4. Oletko itse saanut apua työtehtäviisi vapaaehtoisilta Suurella sydämellä vapaaehtoistoiminnan aikana?

---

5. Oletko pyytänyt apua?

---

6. Mitä asioita kehittäisit seurakunnan vapaaehtoistyössä?
